

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

BİR OTODİDAKT OLAN AZİZ ÇELİK' İN ADIYAMAN
HALK KÜLTÜRÜNE YAPMIŞ OLDUĞU KATKILARININ İNCELENMESİ

Hazırlayan:

Ayla BAHADIR

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN

Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin
Müzik Anabilim Dalı Müzik Bilimleri ve
Teknolojisi Bilim Dalı İçin Öngördüğü
Yüksek Lisans Tezi Olarak
Hazırlanmıştır.

MALATYA

Aralık-2009

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüz Yüksek Lisans Öğrencisi Ayla BAHADIR tarafından Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN danışmanlığında hazırlanan “Bir Otodidakt Olan Aziz ÇELİK’ in Adıyaman Halk Kültürüne Yapmış Olduğu Katkılarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Müzik Anabilim Dalı, Müzik Bilimleri ve Teknolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ÖNSÖZ

Dünyada 19. yüzyıldan itibaren bilimsel bir yaklaşım ile incelenen halk müziği çalışmaları özellikle folklor ve müzikolojinin gelişimine etken olmuştur. Ülkemizde ise halk bilimi ve onun en özgün bölümünü oluşturan halk müziğine ait sistemli araştırmalar, çalışmalar ve kurumlaşma Cumhuriyet ile başlamıştır.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında müzik araştırmacılarının derleme çalışmaları, araştırma sonuçları TRT repertuarına alınmıştır. Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayanması ve sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alınması yöreye ait türkülerin çevre illere mal edilmesine sebep olmuştur. Bu araştırma ile 1954 yılında il olan Adıyaman, müzik kültürü ve kaynak kişisi Aziz ÇELİK'in eserleri incelenmiştir.

Bu çalışmamı hayatını Adıyaman'ın sanatsal açıdan gelişimine adanmış ve Adıyaman kültürüne önemli katkıları olan Aziz ÇELİK'e ithaf ediyorum. Araştırmaya yön veren, öğrenme ve paylaşma azmimi arttıran sayın tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN'a, araştırma süresince değerli görüşlerini ve manevi desteklerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Metin KARKIN ve Doç. Dr. Turan SAĞER'e, Adıyaman ile ilgili yapılan Kültürel Araştırmaların yöre kültürünü tanıtmaya ve hak ettiği yeri alması açısından duyduğu heyecanı ve şevki çalışmamı yansıtan, arşivini paylaşan, Adıyaman saha çalışmalarına katılarak değerli zamanını severek paylaşan, Okutman M. Sadık DOĞAN'a, Aziz ÇELİK ile yıllar öncesine dayanan dostluğunun ve müzik yaşamlarının penceresini açarak araştırmama yüreğinin sıcaklığını, değerli bilgileri ile harmanlayıp sunan harfhane sanatçısı Hüseyin HANOL'a, bir kitap oluşturma çalışmalarını sürdürürken yakaladığım ancak "konu Aziz ÇELİK ise benim de katkım olsun" diyerek zaman ayırıp müzik çalışmalarını anlatan harfhane sanatçısı Hasan DUYMAZ'a, değerli bilgi paylaşımları için Adıyaman sanatçılar sitesi Editörü Mehmet İmir'e, Adıyaman'dan Malatya'ya ilgili belgelerin elime zamanında ulaşmasını sağlayan ve ihtiyaç

duyduğum her konuda yanımda olan Arş. Gör. Merivan ŞAŞMAZ'a, Mesam'da kayıtlı Aziz ÇELİK eserlerine ulaşmamı sağlayan Mesam Çalışanlarına, meslektaşlarım Yıldırım Nazım TOZ'a ve Abdurrahman ÇETİN'e, Adıyaman yolculuklarımda karşılıklı sohbetlerimizde fikirleriyle önemli katkısı olan yeğenim Hasan TATAR'a her konuda desteğini hissettiğim kalbimin huzuru aileme ve hayatıma verdiği anlam için dostlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmada; bir otodidakt olan Aziz ÇELİK'in Adıyaman halk kùltürüne yapmış olduğu katkılar incelenmiştir.

Araştırma ile ilgili verilerin elde edilmesinde kaynak kişilerin bilgi ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Yörenin müzik kùltürü ile ilgili ses kayıtları incelenerek Aziz ÇELİK'in eserleri değerlendirilmiştir. Aziz ÇELİK'in sentez müzik çalışmalarının yanı sıra dünyaca ünlü Adıyaman yöresi halk oyunları koreografi çalışmaları ve belediye bando şefliğini kapsayan sanat yaşamının Adıyaman halk kùltürüne olan katkıları incelenmiştir.

Bulguların yorumlanmasından sonra sonuç bölümünde Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayandığı, sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alındığı ve yörenin kendi kùltürü içinde profilleşme sürecinin devam ettiği saptanmıştır ve halk kùltürünün dinamik bir yapıya sahip olması sebebi ile saha araştırmalarının sıklıkla yapılması gerektiğine yönelik öneri getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Folklor, Otodidakt, Müzikoloji, Halk Müziği

THE CONTRIBUTIONS TO ADIYAMAN FOLK CULTURE DONE BY AZİZ ÇELİK WHO IS AN AUTODIDACT

ABSTRACT

In this study; an autodidact Aziz Çelik's contributions to Adıyaman folk culture were investigated.

Source people knowledges and opinions were utilized to get the data about study. Aziz Çelik's synthesis musical works, his worldwide known choreography Works of Adıyaman folk dance and his life of art, including his being a band chef, contributions to Adıyaman folk culture were studied.

After commenting the evidences, at the end chapter, the last collected Works that include Adıyaman city root in before 1954 and after then few of works were registered and it has been detected that the process of profilization of region in itself is proceeding because folk culture has a dynamic structure it is that field investigations should be done more often.

Key Words: Folklore, Autodidact, Musicology, Folk Music

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 1: Adıyaman Halk Oyunları.....	19
Tablo 2: TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri.....	39
Tablo 3: TRT Repertuarında Kayıtlı Olmayan Adıyaman Eserleri.....	53
Tablo 4: TRT Repertuarında Kayıtlı Olan Aziz Çelik Eserleri.....	56
Tablo 5: Aziz Çelik Eserleri Klasifikasyonu/Sınıflandırması.....	77

KISALTMALAR

- Bkz** : Bakınız
- BÜFK** : Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü
- FOYAK** : Folklor Yayma ve Araştırma Kurumu
- G.T.H.M.:** Geleneksel Türk Halk Müziği
- G.T.S.M. :** Geleneksel Türk Sanat Müziği
- İFAK** : İzmir Folklor Araştırma Kurumu
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- MESAM** : Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği
- Rep** : Repertuar
- S** : Sayfa
- THBT** : Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halkbilim Topluluğu
- TÜFEM** : Turizm Folklor Eğitim Merkezi
- TRT** : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
- vb.** : Ve Benzeri
- yy.** : Yüzyıl

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
TABLoların LİSTESİ	V
KISALTMALAR	VI
İÇİNDEKİLER	1
BÖLÜM I	3
GİRİŞ	3
1.1. Folklorun Tanımı.....	3
1.1.1. Türkiye’ de Müzik ve Folklor Araştırmaları.....	4
1.1.2. Türk Halk Kültürünün ve Halk Müziğinin Yeri ve Önemi.....	6
1.2. Adıyaman Müziğinin Ulusal Boyuttaki Yeri.....	9
1.3. Adıyaman Halk Oyunları Derleme Çalışmaları ve Merhum Hamza ÇİVİ.....	14
1.3.1. Okutman M. Sadık DOĞAN ve Diğer Kaynak Kişilerin Bilgileri Işığında Adıyaman Halk Oyunları.....	16
1.3.2. Adıyaman halk Oyunları Öyküleri ve Repertuarı.....	18
1.4. Adıyaman Halk Türküleri.....	25
1.5. Adıyaman Belediye Bandosu.....	26
1.6. Aziz ÇELİK Biyografisi.....	29
1.7. Problem.....	32
1.8. Alt Problem	33
1.9. Amaç.....	33
1.10. Önem.....	34
1.11. Sayıtlılar.....	35
1.12. Sınırlılıklar.....	35
BÖLÜM II	36
YÖNTEM	36

2.1. Araştırmanın Modeli.....	36
2.2. Evren ve Örneklem.....	36
2.3. Verilerin Elde Edilmesi.....	36
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	37
BÖLÜM III	38
BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
3.1. TRT repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri	38
3.2. MESAM Onaylı Aziz ÇELİK Eserleri.....	61
BÖLÜM IV	78
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
4.1. SONUÇ.....	78
4.1.1. Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar.....	79
4.1.1.1. Harfhane Sanatçısı Müzisyen Hasan DUYMAZ' ın Aziz ÇELİK' in Sanat Yaşamı Hakkındaki Görüşleri.....	79
4.1.1.2. Adıyamanlı Sanatçılar Sitesi Editörü Mehmet İMİR' in Adıyaman Yöresi ve Aziz ÇELİK Eserleri ile İlgili Söyleşisinden Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar.....	80
4.2. ÖNERİLER.....	81
KAYNAKÇA.....	82
DİSKOGRAFİ.....	85
EKLER.....	86

BÖLÜM I

GİRİŞ

Dünyada 19. yüzyıldan itibaren bilimsel bir yaklaşım ile incelenen halk müziği çalışmaları özellikle folklor ve müzikolojinin gelişimine etken olmuştur. Ülkemizde ise halk bilimi ve onun en özgün bölümünü oluşturan halk müziğine ait sistemli araştırmalar, çalışmalar ve kurumlaşma Cumhuriyet ile başlamıştır.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında müzik araştırmacılarının derleme çalışmaları, araştırma sonuçları TRT repertuarına alınmıştır. Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayanması ve sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alınması yöreye ait türkülerin çevre illere mal edilmesine sebep olmuştur.

1.1. Folklorun Tanımı

Bir ülke veya bölgenin kültürünü kendine özgü yöntemlerle derleyen, araştıran, çözümleyen ve yorumlayan folklor, halk bilimi ile aynı anlama gelmektedir. Kültür öğelerinin bütününe yer veren halk bilimi terimi ilk kez İngiliz araştırmacı William Thomas (1803-1885) 1846 yılında, Londra’da yayınlanan “Athenaeum” adlı bir dergideki yazısında kullanmıştır. Thomas söz konusu yazısında halk edebiyatı ve halk gelenekleri konularındaki ürünleri inceleyen bilim dalına ad olarak “Folk-lore” teriminin kullanılmasını önermiştir.

1.1.1. Türkiye’de Müzik ve Folklor Araştırmaları

Türkiye’de halkbilim çalışmaları yirminci yüzyıldan çok daha önce bilimsel metotlarla olmasa da halk kültürünün öykülenerek aktarılmasıyla başlamıştır. Özellikle Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi geniş birikimi ve canlı anlatımıyla bu tip eserlerin en önemli örneklerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca, Dîvânü Lügâti’t Türk (Türk Diyalektleri Sözlüğü) Dede Korkut Hikayeleri gibi önemli örnekler de Halkbilim çalışmalarında kullanılacak denli önemli bilgiler aktarmaktadır.

Bilimsel anlamda folklor ile ilgili yazılar yirminci yüzyılın başında verilmeye başlanmıştır. 1913 yılında Ziya Gökalp, “Halka Doğru” adlı dergide, 1914 yılında Mehmet Fuat Köprülü de “İkdam” gazetesindeki yazılarında “Folklor” terimi yerine “Halkiyat”ı kullanmışlardır. Daha sonra Rıza Tevfik Bölükbaşı “Peyam” gazetesi ekinde, Selim Sırrı Tarcan “TEM”de, Rauf Yekta “Darül Elhan Külliyyatı”nda ilk Halkbilim yazılarını kullananlardır.

Türk kültürünü kayıtlar altına alma çalışmaları daha önce yapılmışsa da sistemli ve bilimsel ilk çalışmalar Cumhuriyetin ilanı başlamıştır. Cumhuriyet’in ilanına kadar Türk Halkbilimi ile ilgili araştırma-inceleme ve yayınların dağınıklığı dikkati çekmektedir. 1927 yılında Ankara’da “Anadolu Halkbilgisi Derneği” adıyla kurulan, bir süre sonra adı “Türk Halkbilgisi Derneği” olarak değiştirilen dernek Türk Halkbilimine ilişkin çalışmaları başlatan ilk kuruluştur. Çıkarıldığı “Halkbilgisi Haberleri” adlı süreli yayınıyla ülkemizin çeşitli yörelerinden derlenen Halkbilim verilerini toplu bir biçimde sergilemiştir. Daha sonra “1932 yılında Ankara’da kurulan “Halkevleri” Cumhuriyetin ilanı ile başlayan toplumsal ve kültürel yenileşme hareketlerini halka benimsetmek amacıyla; Folklor ve müzik derleme çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Sanatın hemen her dalında faaliyet göstermiş ve halka açık yetiştirme alanlarıyla toplumu sanatla aydınlatmaya çalışmıştır.” (Say, 1992: 579)

1955 yılında “Folklor Araştırmaları Kurumu”, 1964 yılında “Türk Folklor Kurumu”, 1966 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Kurulan Milli Folklor Araştırma Dairesi” halkbilimine ilişkin ilk köklü çalışmaları başlatmışlardır.

Üniversitelerimizde ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Etnoloji ve Antropoloji kürsüsü ve Atatürk Üniversitesi’nde Halk Edebiyatına ilişkin çalışmaların dışında Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü (BÜFK) Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halkbilim Topluluğu (THBT) ve Anadolu Üniversitesi Halkbilim Araştırmaları Merkezi gibi kuruluşlar da Türk halkbilimini sürdüren araştırmalarda bulunmaktadır. Bunlardan başka Ankara’da HOY-TUR, TÜFEM, TUBİL, İstanbul’da FOLKTUR, FOYAK, İzmir’de İFAK, EFEM ve diğer illerimizde değişik adlarla kurulmuş amatör dernekler ve kuruluşlar Halk dansları başta olmak üzere Türk Halkbilimine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.¹ Adıyaman folkloru altında incelenen bu yazınlar; halk biliminin sözlük anlamı ile birlikte, bilimsel gelişiminin de nasıl bir serüvene tanık olduğunu bize açıklamaktadır.

“Halk Evlerinin çalışma alanları, halk kültürünün kayıtlara geçirilmesi ve yaşatılması; halkın kültürel değerleri hakkında bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi açısından oldukça önemlidir. Folklor ve müzik derleme çalışmalarının yapılması için de Halk Evlerinin daveti ile Türkiye’ye gelen Bela Bartok (1881–1945) 1936 yılında Ankara’da müzik konulu konferanslarının yanı sıra Adana dolaylarında derlediği 90 kadar türküyü notaya da almıştır. Bu çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Kurumlar ve diğer Araştırma Daireleri takip etmiştir. Türk Folklorunun araştırılması çalışmaları Üniversiteler bünyesinde oluşturulan araştırma ekiplerinin yanı sıra zamanın Milli Eğitim Bakanlığının da desteklerini almıştır.” (Say, 1992: 578)

¹ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Folklor>

1.1.2. Türk Halk Kültürünün ve Halk Müziğinin Yeri ve Önemi

Halk kültürü tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde oluşan maddi ve manevi değerler bütünüdür. Bu değerler ait olduğu toplumun ortak bir mirası olarak geçmişin tanıkları ve geleceğin yön verici etkenleridir. Bireylerin kökleşmesi ve toplumsallaşması, bu mirasın içinde gerçekleşir. Halk kültürü ürünleri halk arasında mayalandığı için, halkın kültür yapısını ve dokusunu ortaya koyar. Her millet hatta her ulus dil kültür tarih birikimi ile dünyada yerini alır. Halk kültürünün toplumsal yaşamda birlikteliği pekiştirici, dayanışmayı arttırıcı özelliği, halkın kendi kültürüyle yabancılaşmasını önler. Toplumun sosyo-ekonomik dinamiklerini ortaya çıkarmakta, milletin kültür birliğini sağlamaktadır. Doğrudan toplumun eseri olduğu, halkın niteliklerini taşıdığı için millî kültür olarak nitelenir. Halk kültürü ürünlerinin halkın ortak duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri bakımından milli kültürünün korunmasında, yaşatılmasında önemli işlevleri vardır. Halk kültürü, uygarlıkların yaratıcısı olan insanların kimlik ve kişiliğinin temel belirleyicisidir. Halk kültürü yaşayan bir kültür topluluğunun bugünkü gereksinimini karşılaması bakımından statik değil dinamiktir.

Türkiye coğrafi konumu itibari ile tarihte dönem dönem farklı kültürlerin yaşandığı merkezi bir kültür platformu olma özelliği ile Dünya Kültürleri arasında önemli bir yere sahiptir. Anadolu kültürünün çeşitliliği Türk halk kültürü ürünlerine büyük bir zenginlik kazandırmıştır. Anadolu kültürünün otantik örnekleri günümüzde de önemini korumakta ve toplumun sanat beğenisini etkilemektedir. Dünyada yerini almış kültürel değerleriyle Türk Halk kültürü özgün ve otantik yapısı ile Türk Toplumunun kimliğini belirleyici bir görev üstlenmektedir. Geçmişten günümüze hızla değişen sosyo-ekonomik yapının Halk kültürleri üzerindeki olumsuz etkilerine karşın Türk halk kültürü bölgesel ve yöresel özelliklerini yaşadığı çağın olanaklarından yararlanarak sürdürmektedir. Teknolojinin hızla gelişmesi halk kültürünün diğer kültürler ile etkileşimini kolaylaştırmıştır. Kültürel akımların hızla yaşandığı günümüzde Halk kültürünün sürekliliği Türk halk kültürü alanında yapılan

araştırmaların sıklasması ve yayılması ile mümkün olacaktır. Halk kültürü ürünlerinin uluslararası ilişkilerde kullanılması kültürel mirasın yaşatılıp evrensel kültüre kazandırılmasına katkı sağlayacaktır.

Halk Müziği toplumların yaşam tarzını yansıtan, tarihi, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı ile ilgili bilgi veren ait olduğu topluma mal olmuş, halk kültürünün önemli bir parçasıdır. Hasret, ayrılık, zlem, sevinç gibi duygularını yöresel söylemleri ile özgün bir Şekilde dile getiren, ait oldukları toplumların kültürünü yansıtan szli ve sözsüz ezgilerdir. Halk müziğinin en belirgin niteliği, anonim olmasıdır. Bu rnler, söyleyeni bilinmediği için, halkın malı olarak kalmıştır ve yapısal olarak folklorun bir parçasıdır. Dolayısıyla halk müziği mzibilimcilerin araştırma alanında olduğu ölçüde, folklorcuların da araştırma alanına girmektedir.

Türk Halk Müziği var olduğu günden bu yana, Türk toplumunun yaşamında önemli bir iz bırakmış ve toplum hayatına yön verecek kadar etkin sosyal, ekonomik, kültürel, tarihsel olaylar başta olmak üzere, çeşitli gelenek-görenek ve inançlar gibi olguları da konu edinmiştir. Halk müziği alanında yapılacak bilimsel ve kolektif alışmalar, Türk toplumunun duygu, düşünce, zevk, estetik ve felsefesi ile genel karakteri hakkında son derece önemli ve sağlıklı ipuçları verecektir.

Bu nedenlerle geleneksel değerlerden özünü alan, ağdaş bir kültür yaratma süreci içinde halk kültürünün diğer unsurları gibi halk müziğinin de derlenmesi ve araştırılması kaçınılmaz bir amaç haline gelmiştir. Ülkemizde halk müziği derlemelerinin başlatılması ile ilgili olarak ilk ciddi makale, Mart 1915 de Musa Süreyya Bey tarafından Yeni Mecmua'nın Çanakkale nüshasında yayınlanmıştır.²

² Say, Ahmet, "Müzik Ansiklopedisi" Sanem Matbaası, Ankara, 2. Cilt

Bu yazılar benzeri yayınlar aracılığı ile dönemin aydınları tarafından yayınlanmaya devam etmiştir. İlk olarak düzenli derleme çalışmaları 1926–1937 yılları arasında “Dar-ül Elhan” yani günümüzdeki adı ile “İstanbul Belediye Konservatuarı” tarafından dört ayrı gezi halinde yapılmıştır.³

Halk müziği derleme çalışmaları zamanın Milli Eğitim Bakanlığınca sürdürülürken 1931 yılında kurulan Halk evleri ve Ankara Devlet Konservatuarı ile de devam etmiştir. İstanbul Devlet Konservatuarı ve Ankara Devlet Konservatuarı derlenen eserlerin arşivleme çalışmalarının da sürdürüldüğü önemli merkezlerden biri olmuştur. Bunun yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşlar ile amatör kişilerde derleme alanına yönelik çalışmalarda bulunmuşlardır.

Türk halk müziği, topraklarında yaşamış uygarlıkların izlerini taşıması yönüyle tarihi bir belgedir. Farklı folklorik özelliğe ve yaşayış biçimine sahip olan toplulukları bir arada tutması yönü ile bir kültür elçisi, ait olduğu zaman diliminin duygu yoğunluğunu dolaysız aktarması açısından da eserin sahibi, yöresi ile ilgili yaşanan olay ve olguların bıraktığı psikolojik etkiyi yansıtan bir aynadır. Bu yönüyle halk müziği araştırma sahası içinde birçok bilim dalından destek alan insanlığın en önemli manevi değerlerinden biri olarak yer almaktadır.

1938 yılında yapılan bu derleme çalışması Adıyaman Türkülerinin kaderini belirleyen önemli bir dönemdir. 1937 ve 1952 yılları arasında yapılan bu derleme çalışmaları 1954 yılına kadar ilçe olan Adıyaman türkülerini yakın yörelere mal etmiştir. Repertuara kazandırılmadan unutulmaya yüz tutmuş eserleri ve yakın yörelere ait görünen eserleri ile Adıyaman ili hala bir repertuar oluşturma ve derleme çalışmalarına ilin sanatçıları ile devam etmektedir.

³ Altuğ, Nevzat, “Geleneksel Türk Halk Müziğinde İlk Derleme Çalışmaları”, İzmir’den Anadoluya (Müzikoloji Dergisi), İksad Yayınları, İzmir, Mart 1998, Sayı-2,s.6-7

Bütün bu kurum ve kuruluşlar ile müziğe gönül vermiş önemli müzik insanlarının yaptığı araştırmalar bize Adıyaman müziğinin, kaynağını binlerce yıllık bir birikimden aldığını vurgulamaktadır. Yörede yapılan arkeolojik çalışmalarda ilkel müzik aletlerine rastlanmıştır. Üflemlili ve vurmali olan bu enstrümanlar il müzesinde sergilenmektedir.

Osmanlı döneminde kurulmuş olan “Ahilik” teşkilatının üyeleri olan esnafların, stres atmak amacıyla hafta sonlarında toplanarak günün konuları ile ilgili sohbetlerini mani, şarkı, türkü ve gazellerle canlandırdığı müzikli toplantı geleneği günümüze kadar gelmiş özellikle güneydoğu da hala yaşatılan sıra, harfhane ve reyhanî geceleri yöre kültürünün önemli birer parçalarıdır.

1.2. Adıyaman Müziğinin Ulusal Boyuttaki Yeri

Adıyaman müziği incesaz olarak adlandırılan klasik Türk Müziği enstrümanları ile icra edilmektedir. Genelde konuları hasret, sevgi, acı, ayrılık, gurbet gibi duygularla beslenen eserleri yörede ve ulusal müzikler içinde önemli bir yer almıştır.

Adıyaman müziğinin gelişmesini ve bugünkü çizgisini yakalayabilmesini sağlayan önemli sanatçıları; Abdurrahman Filik, Rağıp Binzet, Ali Tekintüre, Aziz Çelik, M. Sadık Doğan, Mehmet İmir, Mahmut Çetinkaya, Mehmet Seske, Hasan Ekinci, Hasan Duymaz, Mahmut Özçiftçi, Zeynel Tanrıverdi'dir. Önemli besteleri ile dönemin beğeni ile dinlenen eserlerine sahip olan sanatçılar çalışmalarını yöre kültürünü zenginleştiren faaliyetler ile de dallandırmışlardır.

Abdurrahman Filik babasından devraldığı sinemacılığın yanı sıra müzik çalışmaları da olmuştur. Eserleri bir çok sanatçı tarafından da seslendirilmiştir. Adıyamanlı müzisyenleri desteklemek ve yöre insanına müzik dinleme alışkanlığı kazandırmak amacıyla sinemalarda seans aralarında mahalli sanatçıların konserlerine yer vermiştir. Konserlerde yer alan sanatçılar bu çalışmanın kendilerini geliştirebilmeleri açısından çok değerli olduğunu vurgulamaktadır çünkü sanatçı etkileşimde bulunduğu sürece mevcut değerlerinin ayırımına varır. Adıyamanlı sanatçıların yaygın ve aktif çalışmaları yöre insanını müzik dinleme alışkanlığı açısından geliştirmiştir.

Ragıp Binzat 1925 yılında Adıyaman da doğmuş ilk orta ve lise öğrenimini de aynı ilde tamamlamış Birçok enstrümanı çalabilme yeteneğine sahip çok yönlü bir sanatçı olan Ragıp Binzat bağlama, tambur, cümbüş ve kemanı ustalıklı çalabilmektedir. Gazel tavrındaki Türküleri de bulunan sanatçının günümüzde eserlerinin gerek TRT gerekse piyasada eserlerinin varlığından söz edilmektedir. TRT de ki eserlerinden bir kaçı; “Altın Yüzüğü Kırıldı, Bir Mektup Yazdırdım Urfalı Kızına, Göl Başına Vardım Gölleri Çoktur” dur.

Mahmut Özçiftçi kaynak kişi, ses sanatçısı ve bestecidir. İki yüzün üzerinde bestesi ile Adıyaman müziğinin temelini oluşturmuştur. 1934 yılında Adıyaman da doğan sanatçı geçim sıkıntısı yüzünden meslek edinmek için öğrenimini yarıda bırakarak berberlik eğitimi görür. Müziğe olan ilgisi artarak süren sanatçı askerlik yıllarında tanıdığı Ali Ekber Çiçek gibi değerli müzisyenlerin çabası ile TRT radyosunda korist ve solist olarak programlara katılır. Yapılan programlarda muhteşem sesi ile dikkat çeken sanatçı bestelerinden oluşan plak çalışmalarına başlar. Hayatı boyunca yetmiş kadar albüme imza atan sanatçının birçok eseri tanınmış sanatçılar tarafından seslendirilmiştir. Mahmut Özçiftçi Adıyaman’da çeşitli etkinlikte rol almıştır ilk önce musiki cemiyeti kurulmasında başta yer almıştır sonra ise Adıyaman belediyesi bünyesinde Türk Halk Müziği korosunu kurmuş ve şefliğini bizzat kendisi yapmıştır, koronun amacı ise usta ve amatör sesleri bir araya getirmek

halk kültürü adına sanatçıların yetişmesini sağlamaktır ve başarılı çalışmaları olan korada Mehmet İmir, Mehmet Aslan, Ali Milli, Kahtalı Hamido, Nuri Büyükyolcu, Kemal Arda, Zeynep Coşkun, Saniye Cömert, Fahri Çakır, Aziz Çelik, Mahmut Nedim İğde gibi bir çok mahalli sanatçı müzisyenin yetişmesini sağlamıştır.

Ali Tekintüre ülkemizde eserleri en çok okunan sanatçı olarak tanınmaktadır. Bin beş yüzün üzerinde esere sahip bestecinin en tanınmış eseri sözleri kendisine ait, müziğini Mustafa Sayan'ın yaptığı Emel Sayın'ın seslendirdiği "Tanrım Beni Baştan Yarat"tır. Sonrasın da Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Bülent Ersoy, Muazzez Ersoy, Zeki Müren, Adnan Şenses, Emrah, Mahsun Kırmızıgül, Özcan Deniz, Gülden Karaböcek, Neşe Karaböcek, İbrahim Tatlıses, Cengiz Kurtoğlu, Ebru Gündeş, Sibel Can da albümlerinde eserlerine yer vermişlerdir.

Aziz Çelik besteci, söz yazarı ve şef kimliği ile çok yönlü çalışmaları olan Adıyaman yöre kültürüne yön vermiş önemli bir isimdir. Yöresel enstrümanlar ile, batı müziği enstrümanlarından oluşan sentez bir müzik oluşturan Aziz Çelik tarzını yaratmış önemli bir müzisyendir de aynı zamanda. Cümbüş ustası Aziz Çelik çaldığı bütün enstrümanlarda cümbüş etkisini hissettirmiştir. Basgitarı cümbüş akordu ile çalması buna en iyi örnektir. Eserleri İbrahim Tatlıses, Edip Akbayram, Selda Bağcan, Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido gibi birçok sanatçı tarafından seslendirilmiştir. Adıyaman'a ait ilk bando ekibini kurup çalışmalarını günümüze kadar sürdüren başarılı şef Aziz Çelik bandosu ile verdiği konserlerde de büyük bir ilgi toplamıştır. Dünyada beğeni toplayan ve başarı ödülleri alan halk oyunlarına da koreografi düzenlemeleri yapmış halk oyunlarına zenginlik katmıştır. Kendi kendisini geliştiren sanatçı çevresine de ışık tutmuş birçok değerli ismin yetişmesine de katkı sunmuştur.

Mahmut Çetinkaya, Mehmet Seske'nin derlediği "Havalar Ayaz" adlı eseri ile Adıyaman yöresine ait TRT kayıtlarında yer alan eseri ile yöre müzik kültürüne önemli katkısı olmuş bir sanatçıdır.

Mehmet İmir müzik eğitimini yöre sanatçıları ile etkileşimde bulunarak tamamlamaya çalışmıştır. Tanıştığı her sanatçı ona müzik öğreniminin kapılarını açan usta bir öğreticiydi. Yöre sanatçılarının Stüdyo çalışmalarından konser çalışmalarına kadar birçok etkinlikte yer alması müziğe olan ilgisini arttırmıştır. Müzisyen dostları ile yapılan her çalışma onu heyecanlandırıyor ve içinde bir eser yaratma kaygısı uyandırıyor. Çevresindeki her biri alanında uzman müzisyen dostlarının bilgisinin ışığında beste denemelerine başlamış, başarılı olduğunu görünce de daha çok işin içinde olmak için radyocu arkadaşı Ahmet Cengiz Şahin ile Adıyaman'ın ilk müzik stüdyosunu kurmuştur. Stüdyo çalışmaları esnasında yöre sanatçılarına hizmet sunmuş olmasının yanı sıra günümüzde de sanatçıların isimlerinin duyurulması ve eserlerinin tanıtımlarının yapılması için de şu anda hala kullanılan "www.adymsanatcilar.com" sitesini dostları ile kurmuştur. Araştırma ve besteleme çalışmalarına devam etmektedir.

Adıyamanlı araştırmacı, sanatçı ve eğitimci olan Hasan Ekinci bir dönem Adıyaman Güzel Sanatlar Lisesinde THM ve Bağlama dersleri vermiştir. Hala sürdürmekte olduğu Mersin Büyükşehir Belediye Konservatuarı THM bölüm başkanlığı görevinin yanı sıra Adıyaman ili sanatçılarıyla albüm çalışmalarına katılma ve derleme çalışmalarını da devam ettirmektedir. Hasan Ekinci'nin Mehmet İmir, Abdurrahman Filik, Hasan Duymaz, Mahmut Özçiftçi eserlerine olduğu gibi birçok Adıyaman türküsüne de katkısı vardır. TRT Repertuarına kayıtlı eserlerin derlemesinde ve seslendirmesinde emeği geçen Adıyamanlı TRT sanatçısı Mehmet Seske, çalışmalarını sürdürmektedir. Repertuara kayıtlı eserlerin derleme çalışmasında emeği geçenler; Bilal Ercan, Emin Aldemir, Nida Tüfekçi, Muzaffer Sarısözen, Işık Başel'dir.

Mehmet Seske 1957 yılında Adıyaman ili Gölbaşı ilçesine bağlı Aktoprak (Seske) köyünde doğmuştur. Okul eğitiminden sonra orman teşkilatında memuriyete başlamıştır.1981 yılında TRT kurumunun açtığı ses sanatçılığı sınavını kazanarak 1982 yılında “Yurttan Sesler Topluluğuna” katılmıştır. Halen TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Sanatçılığı ve Denetim Kurulu üyeliğini sürdürmektedir.

Mehmet Sadık Doğan ilk müzik eğitimini aldığı Adıyaman da uzun yıllar bağlama icracılığı ve usta öğreticilik yapmıştır. 1994 yılında Adıyaman İl Spor Müdürlüğü Gençlik Merkezi halk oyunları topluluğunun müzik düzenlemelerini yapmıştır. 1995 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalında öğrenimine başlamıştır. Ayrıca Adıyaman Halk Oyunları ezgilerinin derleme ve notaya alma çalışmalarının yanı sıra Adıyaman türkülerine de önemli katkısı olan Mehmet Sadık Doğan konservatuar öğrenimi sırasında başladığı araştırmalarını günümüzde de Adıyaman yöresinin müzikal kimliğini kazanması ve hak ettiği yeri alması için yaptığı çalışmalar ile sürdürmektedir. 2001 yılında Adıyaman Valiliği web sitesi hazırlama komitesinde müzik danışmanlığı yapmıştır. (www.adiyaman.gov.tr.) Beste çalışmaları devam eden sanatçının eserleri yöre sanatçıları tarafından seslendirilmiştir. Kabak Kemane, Azeri Kemança, Bağlama, Bas Bağlama, Perküsyon, Piyano, Klavye icracılığı yapmış olmasının yanı sıra öğrenimi süresince rektörlük tarafından çeşitli başarı ve teşekkür belgeleri ile de çalışmalarını taçlandırmıştır.

Zeynel Tanrıverdi Adıyaman da öğrenimini tamamlamış ve 1975 yılından beri yazdığı şiirleri Mehmet Sadık Doğan tarafından bestelenmiştir. Birçok sanatçının severek okuduğu eserleri dinleyenler tarafından da ilgi görmüştür. Musiki Cemiyetini kurulmasında emeği geçen sanatçının besteci Mehmet Sadık Doğan ile birçok ortak eser çalışması olmuştur. Eserlerini seslendiren sanatçılar İzzet Yıldızhan, Latif Doğan, Mehmet Aslan, Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido, Dellal Metin'dir. Sanatçı çalışmalarını hala sürdürmektedir.

Hasan Duymaz Adıyaman Gençlik merkezinde bağlama öğreticisi olmasının yanı sıra Harfhane sıra gecelerinin önemli sanatçılarından da biridir. Araştırma ve arşiv oluşturmaları devam eden sanatçı eserleriyle harmanlanmış Adıyaman Kültürünü yansıtan yazınlarını bir kitapta toplama çalışması içerisinde yer almıştır.

Adıyaman müziğine ses yorumu, enstrüman icrası ve besteleri ile katkıları olan Adıyaman müziğinin yöresel dokusunun ulusal boyutta duyulmasını sağlayan diğer sanatçıları ise Latif Doğan, Kahtalı Mıçe, Kahtalı Hamido' dur. Harfhane sanatçıları içerisinde yer alan ve muhteşem bir yorumcu olan Hüseyin Hanol'u da unutmamak gerekir. Ayrıca Adıyamanlı olan ancak müzik eğitimini dışardan alan ancak her fırsatta yöre sanatçıları ile ortak çalışmalarda yer alan sanatçıları ise Zara, Nurettin Rençber, Mehmet Seske'dir. Mehmet Seske TRT sanatçısı olmasının yanı sıra Adıyaman türküleri derleme çalışmalarında da yer almıştır.

1.3. Adıyaman Halk Oyunları Derleme Çalışmaları ve Merhum Hamza ÇİVİ

Adıyaman halk oyunlarının koreografisi ve derlemesi ile ilgili araştırmaları yapmış ve bu araştırmalarının bir ürünü olarak ilde halk oyunları alanında çalışmaların öncüsü olmuş, ülkede ve dünyada Adıyaman kültüründen bahsettirmiş en önemli isimler Hamza Çivi, Aziz Çelik ve Davulcu Abdo (Abdurrahman Sev) dir.

1954 yılında Adıyaman'ın Kâhta İlçesinde doğan Hamza Çivi İlk ve orta öğrenimini Kâhta'da tamamlamış. Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümünde ki öğrenimi sırasında 1976-1979 yılları arasında Kültür Bakanlığı Devlet Halk Dansları Topluluğunda Dansçı ve Adıyaman yöresi repertuar hocası olarak görev yaptı. 1979 yılında mezun olduktan sonra da sürdürdüğü Devlet Halk Dansları Topluluğundaki çalışmaları ile yurt içi ve dışında birçok uluslar arası festivale

katılmıştır. Bilkent Üniversitesinde ve Ortaöğretimin çeşitli kademelerinde öğretmen ve idareci olarak görev almıştır.

1989 yılında Gaziantep Üniversitesi devlet Konservatuar'ı müdürlüğüne atanmış ve bu süreçte Adıyaman ve ilçelerinde ki kültürel ve sanatsal etkinliklere büyük katkılar sağlamıştır. Aynı zamanda yapmış olduğu araştırma, çalışma ve uygulamalar sonucunda da Türkiye Üniversiteler arası Sanat Konseyi üyeliğine seçilmiştir.

Hamza Çivi; Avusturya, Fransa, Almanya, Belçika, Danimarka, İsviçre, İsveç, İtalya, Çekoslovakya, Tunus, Katar, Romanya, Bulgaristan, Yugoslavya, K.K.T.C. , gibi birçok ülkede Türk Halk Oyunları düzenleyicisi ve oyuncusu olarak yer almıştır.

Aziz Çelik Adıyaman müzik kültürünün gelişmesine önemli katkılarının yanı sıra Davulcu Abdo ve Hamza Çivi ile ortak çalışmaların da halk oyunlarının koreografi ve müziksel düzenlemesi ile de önemli katkılar sağlamıştır. Abdurrahman Sev Davul çalıyor olmasının ve hemen her etkinlikte enstrümanı ile yer almasının sunduğu avantaj ile birçok oyunu orijinal hali ile gözlemeleme şansına sahip olmuş, değerli gözlemleri ve düzenlemeleri ile Adıyaman Halk Oyunları sistemli ve disiplinli bir hal almıştır.

Adıyaman halk oyunları çalışmalarına emeği geçen bu üç isim de 1986 yılında Fransa'nın Dijon Kentindeki Dünya Halk Dansları Yarışmasında Dünya birinciliği olarak çalışmalarını taçlandırmışlardır.

Günümüzde de Adıyaman ilinde halk oyunları çalışmalarına önem verilmekte ve yapılan çalışmalar ile halk oyunları yaygın hale getirilmeye çalışılmaktadır. Adıyaman Belediyesi Folklor Eğitim Merkezi, Adıyaman Gençlik Merkezi ve Adıyaman Halk Eğitim Merkezi oyuncu yetiştirmenin yanı sıra çeşitli yarışma, festival ve gösterilere de katılarak Adıyaman Halk Oyunlarının tanıtımını sağlayarak güncelliğini korumasına da etken olmuşlardır.

Adıyaman Halk oyunlarının müziklerinin derlenip notaya alınmasın da önemli katkıları olan Mehmet Sadık Doğan'ın arşivinden birkaç eser örnek olarak verilmiştir.

1.3.1. Okutman M. Sadık DOĞAN ve Diğer Kaynak Kişilerin Bilgileri Işığında Adıyaman Halk Oyunları

Türk halk oyunları çeşitlilik ve kapsam bakımından dünyada en dikkat çeken folklorik olgulardan birisidir. Öyle ki Türk halk oyunları derleme çalışmaları günümüzde de devam etmektedir. Dünyada ki en zengin oyun karakterine sahip olan Türkiye kültürel zenginliğini ve yöresel özgünlüğünü halk oyunları ile oldukça iyi bir şekilde yansıtmaktadır.

Kültürel bir kimlik olma özelliğini taşıyan halk oyunları mevcut ritim, melodi ve koreografisi ile bireyin bedensel ve ruhsal gelişiminde de önemli bir yer tutmaktadır. Toplu hareket etmenin, ortak bir ezgide buluşmanın bireyin toplum içindedeki uyumlu ve özgüvenli davranmasını sağlamaktadır. Halk oyunları doğa olaylarını ve günlük yaşamı yansıttığı gibi, toplumsal olayları, aşkı ve sevgiyi de yansıtır.

Başlangıçta halk oyunlarının sadece önemi anlatılırken; Cumhuriyetin kuruluş yıllarında yazılan yazılarda zeybek gösterileri ele alınmıştır. 1929 yılında halk oyunları görüntüleri kayıtlar altına alınmaya başlanmış, 1950 yılından günümüze kadar da festivaller ile anılmaya başlanmış ve hak ettiği değeri görmüştür. Türkiye’de halk oyunları alanında önemli film kayıtları edinen araştırmacılarımız; Yusuf Ziya Değirmencioglu, Mahmut Ragıp Gazimahal, Feruh Arsunar ve Abdülkadir İnan kurdukları ekip ile birçok yörede araştırma yapmışlardır. Özellikle 1932 yılında kurulan halk evleri dağınık bir şekilde yapılan araştırmaları düzenlemiş ve bir bölgede değil yurdun hemen her yerinde yaptığı araştırmalar ile günümüze kadar gelen önemli bir birikim sunmuştur. Türkiye’de düzenlenen ilk uluslar arası halk oyunları festivali 1935 yılında Atatürk’ün huzurunda “Beylerbeyi Balkan Festivali” adıyla yapılmıştır. 1936 yılında “2. Balkan Festivali” yapılmış ve sonrasında Halk Oyunları ile ilgili çok sayıda kitap yayınlanmıştır. 1961 yılında yapılan ve ilk olan halk oyunları semineri Yapı ve Kredi Bankasının desteği ile gerçekleşmiştir. 1966 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Milli Folklor Enstitüsü” sonrasında “Milli Folklor Araştırma Dairesi” olarak Kültür Bakanlığına bağlı olarak çalışmalarını sürdürmüştür. 1967 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca başlatılan halk oyunları yarışmalarını takiben, Milliyet gazetesi de lise ve dengi okullar arası yarışmayı başlatmıştır (bu yarışmalar 1999 yılına kadar süregelmiştir) 1970 yılından sonra Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca halk oyunları ekipleri uluslar arası festival, fuar, yarışma ve gösterilere katılmıştır. 1974 yılında Devlet Halk Dansları topluluğu kurulmuş ve sahne düzenlemeleri ile ilgili çalışmalarıyla halk oyunları alanında faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlara örnek olmuştur. 1978 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı çeşitli yarışmalar düzenlemiştir. 1984 yılında İ.T.Ü’de Türk Musikisi Devlet Konservatuari’nde Türk Halk Oyunları bölümü açılmıştır. Sonraki yıllarda Ege Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi’nde açılan Halk Oyunları bölümleri Halk Oyunlarının bilimsel metot ve tekniklerle öğretilmeye başlanmasını sağlamıştır. Halk Oyunlarını yaşatma görevi Halk Evlerinin kapatılması ile Halk Eğitim merkezlerine düşmüştür. 2001 yılında kurulan Halk Oyunları Federasyonu ile Halk Oyunları sağlıklı ve organize yürütülen çalışmalarının yanı sıra değer görmüş ve yaygın hale getirilmiştir.

Halk oyunları ile ilgili yapılan çalışmalar içerisinde Adıyaman Halk Oyunlarının Üniversite aracılığı ile bilimsel bir araştırma ve tanıtma desteği aldığı ve derleme çalışmalarında yöre insanlarının katkısı kaçınılmazdır. Adıyaman Halk Oyunlarının araştırılmasında, derlenip notaya aktarılmasında, uluslar arası gösteri ve festivallerde yer almasında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Öğretim elemanı Hamza Çivi'nin katkıları oldukça önemlidir. Adıyaman Halk Oyunları her türlü sosyal faaliyette yeri olan kadına da önemli bir yer vermiş genelde oyunlarında erkek ile yan yana oynamıştır. Davul ve zurnanın yöre folklorunda önemli bir yeri vardır. Kadın ve erkek oyuncu kıyafetlerinde ortak olan ayakkabı (çarık veya yemeni) ve yün çorap tamamı el yapımı her biri bir sanat eseri özelliğinde aksesuarlardır. Başlık kadın oyuncularında taç olarak adlandırılır ve keten adını alan bir örtü ile tamamlanır, erkek oyuncularında ise fes adını alır. Kadın kıyafetini iç gömlek ve zıbın, erkek kıyafetini kuşa, gömlek, kırk düğme yelek tamamlar.

1.3.2. Adıyaman Halk Oyunları Öyküleri ve Repertuarı

Oyun çeşitleri adlarına ve konularına göre şöyledir:

Sal Oyunu: Fırat nehrinde salla geçen düğün alayını konu alır.

Düz oyun: Fırat kenarında yaşayan bir adamın kızına âşık olan, fakat kızını alamayan ve sevdasından hastalanan bir gencin serüvenlerini konu alır.

Oyuna Davet: Düğünlerde gençlerin birbirlerini oyuna davet etmelerini konu alır.

Hasat Oyunu: Ailece ekin biçen ve hasattan sonra yakınlarını ziyaret ve şölen düzenleyen çiftçi ailesini konu alır.

Kımıl oyunu: Kımıl (Süne) adlı haşerenin ekinlere zarar vermesi sonucu meydana gelen kıtlığı ve halkın kımilla mücadelesini canlandırır.

Göçer oyunu: Hayvancılıkla uğraşan bazı köylülerin yaz aylarında yaylalara göç etmelerini ve burada başlarında geçenleri canlandırır.

Helli can: Helli adlı bir bey kızı ile rüyasında gördüğü ve daha sonra var olduğunu öğrendiği Can adlı gencin evlenerek mutlu olmalarını konu alır.

Ağırlama: Düğünlerde yaşlı, ağırbaşlı ve hatırı sayılır kimselerin ağır ve gösterişli bir tempo ile oynadıkları oyun.

Hallaç Oyunu: Pamuk atmaya gittiği evin kızına âşık olan bir hallacın serüvenini anlatır.

Türkan: Sevdiği gencin dışında birine verilen Türkan adlı bir kızın yolda müsaade alarak iki rekât namaz kılıp ölmesi olayını canlandırır.

Dingi: Güzel ve güçlü bir kızın ding ding şeklinde ses çıkararak bulgur dövmesi sırasında âşık olan gencin hikâyesi canlandırılır.

Barış: Birbirlerine düşman aile ya da aşiretlerin barışmalarını canlandırır.

Kaynana Oyunu: Düğünde kaynananın gelinin önünde eline Çömçe (Kepçe) ve ayna alarak oynamasını canlandırır.⁴

Tablo 1. Adıyaman Halk Oyunları

Eser Adı	Notaya Alan
Tirge(Türkan)	M. Sadık Doğan
Gıml	Mahmut Güneş
Goftan(Halay)	Bilinmiyor
Sevda	M. Sadık Doğan
Sımsıma	M. Sadık doğan
Beş Ayak	Mahmut Güneş
Çep	M. Sadık Doğan
Düz	M. Sadık Doğan
Galuç(Orak)	M. Sadık Doğan

⁴ <http://www.adiyamankultur.gov.tr> (22.05.2009)

Tabloda, 9 Halk oyunları ezgisinin 7' sinin M.Sadık Doğan tarafından notaya aktarıldığı tespit edilmiştir. Halk oyunları ezgileri kaynak kişi Hamza Çivi tarafından derlenip M. Sadık Doğan tarafından 1997 yılında notaya alınmıştır.

TİRGE
(TÜRKAN)

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : M. Sadık Doğan

13-

NOT : Tirge aşağıdaki şekilde de çalınabilir

S. Sabuncu

TİRGE (TÜRKAN), Sevdiği gencin dışında birine verilen Türkan adlı bir kızın yolda müsaade olarak iki rekat namaz kılıp ölmesi olayını canlandırır.

GİMİL

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : Mahmut Güneş

S. Sabuncu

Kımıl (Gımıl-Süne), haşerenin ekinlere zarar vermesi sonucu meydana gelen kıtlığı ve halkın kımilla mücadelesini canlandırmaktadır.

**GOFTAN
(HALAY)**

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : M. Sadık Doğan

S. Sabuncu

Goftan (Halay), gruplar halinde kadın erkek bir arada oynanan oyunlu türküdür.

SEVDA

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

11-

S. Sabuncu

Sevda, Fırat kenarında yaşayan bir adamın kızına aşık olan, fakat kızını alamayan ve sevdasından hastalanan bir gencin serüvenlerini konu almıştır.

SIMSİMA

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

12-

S. Sabuncu

Sımsıma, tek ayak anlamına gelmektedir. Atlayarak oynanan bir oyundur.

BEŞ AYAK

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

1-

S. Sabuncu

ÇEP

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

2-

S. Sabuncu

Çep, sol ayak anlamına gelmektedir.

DÜZ

Yöre : Adıyaman

3-

3. Sebuncu

Düz, kadın ve erkek grupların birlikte oynadığı bir oyun şeklidir.

GALUÇ
(ORAK)

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

4-

3. Sebuncu

Galuç (Orak), oyununda hasat sonu canlandırılmıştır.

1.4. Adıyaman Halk Türküleri

Adıyaman müziği denince akla ilk gelen, yörenin önemli kültür sembollerinden biri olan “Harfhane” müzik topluluğu, önemli sanatçılar yetiştirmiş olmasının yanı sıra Adıyaman müziğinin özünü koruyarak günümüze kadar gelmesini de sağlamıştır. Harfhane adını; gecede bulunan şahısların isimlerinin baş harflerini yazarak bir torbaya toplayıp yapılan çekilişte, kimin isminin baş harfi çıkarsa o geceki masrafları üstlenmesinden almıştır. Harfhane müzikli toplantıdır. Yöre halkını bir araya getiren, Harfhane geleneğini yaşatmada önemli katkıları olan Harfhane sanatçıları Delikanlı Mehmet (tambur ve ses sanatçısı), Abdurrahman Filik (kaynak kişi) Ragıp Binzat (kaynak kişi), Hasan Çiftçi (keman ve ses sanatçısı), Aziz Çelik (cümbüş ustası, kaynak kişi), Mahmut Özçiftçi (ses sanatçısı, kaynak kişi), Hasan Duymaz (ses sanatçısı, kaynak kişi), Mahmut Çetinkaya (kaynak kişi), Hüseyin Hanol (bağlama ve ses sanatçısı) ve adını sayamadığımız birçoğu anonim türkülere de kaynak kişilik yapmışlardır.

Adıyaman müziği konusunu güncel hayatından alır; sevinç ve acıları, doğal olaylara karşı duyguları, gurbet, sıla, hasret olmuştur mısraları çoğu zaman. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin genelinde de olduğu gibi lirik, pastoral, didaktik, tören ve meslek türküleri Adıyaman’da da mevcuttur. Adıyaman türkülerine ait birçok varyant ezgi komşu illerin ezgi motiflerinde karşımıza çıkmaktadır. Yöre daha çok çevre illerin müziklerinden etkilenmişse de yinede sentez bir müzik yapısı ile geleneksel yönünü yaşatma çabasıdadır.

Adıyaman müziğinde kullanılan enstrümanlar; “incesaz” diye tabir edilen Klasik Türk Müziği çalgıları ile geleneksel enstrümanlarımız olan cümbüş, tambur, keman, kaval, bağlama, çeşitli ritim sazlar ve halay yöresinin karakteristik çalgıları olan davul-zurnadır. Türküleri genellikle 2/4’lük, 4/4’lük, 6/8’lik ve 12/8’liktir.

Adıyaman Yöresinin Yetiştirmiş Olduğu Sanatçıları; Âşık Kederi, Ragıp Binzat, Aziz Çelik, Mehmet Seske, Bilal Ercan, Abdurrahman Filik, Mustafa Çiftçi, Mahmut Özçiftçi, Hüseyin Hanol, Hamit Çelik (Kahtalı Hamido), Mehmet Aslan, Nazif Çimen, Hasan Ekinci, Aşık Yusuf, Zeynep Çoşkun, Mahmut Göksu, Onur Sarıgül, Şambayatlı Mehmet, Halit Yücel, Hasan Duymaz, M.Sadık Doğan,

Ergül Yorulmaz, Ramazan Siner, Saadet Pektaş, Börgenekli Yusuf, Ramazan Yıldırım, Dellal Metin, Ali Milli, Nuri Büyükyolcu, Yaşar Büyükyolcu, Zeynal Taşkırın, Zeynal Gül, Hüseyin Delibalta, Faik Hoşses, Fahri Çakır, Kâhtalı İbrahim, Latif Doğan ve adını sayamayacağımız birçok değerli ses ve saz sanatçılarıdır. Adıyamanlı olup müzik eğitimini il dışında almış ama bölgenin yöresel dokusunu eserlerine ve müzik kimliğine yansıtan ve yöre sanatçıları ile albüm çalışmalarına katılan sanatçılarına birkaç örnek ise; Mehmet Seske, Zara (Neşe Yılmaz), Kâhtalı Mıçı, Mustafa Yavuz, Bilal Ercan ve Nurettin Rençber'dir.

Adları tek solukta sayamayacağımız kadar zengin bir sanatçı yelpazesine sahip olan Adıyaman yetiştirmiş olduğu merhum sanatçıları ile müzik birikimini günümüze ulaştırmıştır. Hala çalışmalarına devam eden sanatçıları ile de otantik dokusunu koruyarak güncel ve yeniliğe açık bir müzik beğenisi kazanmıştır. Yöre sanatçılarının gençlerden de ilgi görmesi Adıyaman müzik kültürünün kuşaklara aktarılacağına kanıtıdır.

1.5. Adıyaman Belediye Bandosu

Basının Beynelmillel filmi ile tanıdığı Adıyaman Belediye Bandosu Aziz Çelik tarafından 1972 yılında on beş müzisyen ile ilk çalışmalarına başlamıştır. Halk Eğitimi bünyesinde çalışmalarına başlayan ekipte bando elamanlarının her biri öncesinde çalmayı bilmedikleri bando enstrümanlarını ilk olarak Aziz Çelik ile

tanımış, eğitimini de ondan almışlardır. Bir kısmı esnaf ve bir kısmı da mahalli müzisyenlerden oluşan ekip bando elamanı olarak bağlı buldukları birimden kadro alamayınca ciddi bir emekle oluşan bando da yaprak dökümü başlamış gruptan ayrılanlar olmuştur. Ancak gruptan ayrılanlarda aldıkları bando eğitimi ile çevre illerde ki belediye bandolarına girmişlerdir.

1979 yılında Sıkıyönetim gelince Aziz Çelik'ten yeniden bir bando kurulması talebinde bulunulur. Aziz Çelik bu defa otuz beş kişilik bir ekip ile belediye bünyesinde kadro almak koşulu ile Sıkı Yönetim Bandosunu kurar. Müzik çalışmalarına aşına ekibi şubat ayında çalışmalarına başlamış ve Ağustos ayında da 30 Ağustos Zafer Bayramı kapsamındaki konserlerinde başarıları ile takdire layık görülmüştür. Sıkıyönetim Bando Şefi Aziz Çelik; dönemin komutanı ve valisinden bu çalışma ile takdirname almıştır.

Sıkıyönetimin sona ermesi ile bando ekibi belediye bünyesine geçmiş ve günümüze kadar ilde çeşitli konserleri ile çalışmalarını sürdürmüştür. 2008 yılına kadar Belediye bandosu şefliğinde olan Aziz Çelik emekli olmuş ve çalışmalarını harfane müzik ekibi ile sürdürmektedir.

Belediye Bandosunun Adıyaman Müzik kültürüne en önemli katkıları geleneksel enstrümanlar ve geleneksel ezgiler dışında hiçbir şeyi çalmamış olan yerel müzisyenlerin farklı enstrümanları tanımalarına ve nota eğitimi almalarına yardımcı olmasıdır. Ustadan çırağa geçen müzik çalışmaları alınan müzik eğitimi ile daha sağlıklı ve özüne sadık kalınarak olmuştur. Adıyaman halkı belediye bandosu ile birçok marşa aşına olmuştur. Onlar sıkıyönetim ile kurulmuş olmasından ve çalışmalarının belirli sınırlar içerisinde olmasından rahatsızlık duymamış sadece müziksel gelişime odaklanmışlardır. Öyle ki "ordu" tarafından gelen takdirname onları çalışmalarına daha çok bağlamıştır.

Belediye Bandosunun kuruluşundan eğitimine kadar önemli bir katkısı olan Aziz Çelik yıllarca şefi olduğu bandoyu ve hayatını adadığı müziği o kadar önemsemiştir ki basında yıldızı parlayan “Beynelmilel” bandosuna sahip çıkan şahısları dikkate almamıştır. Adıyaman müziği ve kültürünü özüne sadık kalarak aktaran Aziz Çelik Beynelmilel ile ilgili olarak sadece şu cümleleri kurmuştur; *“Sıkıyönetim ile başlayan bandomuz hala çalışmalarını sürdürmektedir. Bandomuzun kuruluşu ve eğitimi tamamen bana aittir. Özellikle Bando enstrümanlarını tanımayan müzisyen dostlarıma eğitimini bizzat vererek birçoğunun ilk nota eğitimini de verdim. Arkadaşım Yönetmen Sırrı Süreyya Önder’in öyküsünü Adıyaman Belediye Bandosundan aldığı “Beynelmilel” film senaryosu tamamen bizim bandoyu anlatmaktadır. Ancak Filmde aslına uygun olmayan Bando kıyafetleri, sıkıyönetim zamanında enternasyonal marşı çalmak, erkek dansöz oynatmak gibi detaylar bizlere ait değildir yani Adıyaman Belediye Bandosunun yaşantıları içinde bir kesit değildir. Bunun dışında kalan filmde anlatılanların büyük bir kısmı tamamen doğrudur”*. Film de anlatılan Aziz Çelik’i canlandıran bando şefi karakteri senaryo gereği öldürülüyor ancak Aziz Çelik emekli olduğu 2008 yılına kadar bando şefi görevini sürdürmüş hala da müzik çalışmalarına devam etmektedir.

Bando elemanlarından biri olan ve aynı zaman da Adıyaman ilinin önemli sanatçıları arasında yer alan Hasan Duymaz Evrensel gazetesi Kültür-sanat sayfasına yaptığı bir röportajında (Bkz: EK-3): Belediye Bandosu kuruluş öyküsünü oldukça iyi anlatmış ancak yazıda önemli bir eksiklik olarak gördüğüm bölüm ise kurulma ve eğitim aşamasını anlatırken Aziz Çelik’ten bahsetmemesidir. Bu yazıya binaen aklıma gelen ilk söz ünlü tiyatro sanatçısı Muhsin Ertuğrul’un “Fazla Mütevazı olmayın inanırlar”dır. Evet, Aziz Çelik sanat yaşamı açısından gösteriş ve iddiadan uzak kalmış yaptıklarının takdir beklemeden sadece yöre kültürüne ve insanlarına katkı sağlaması kaygısı taşımıştır. Ancak yine belirtirim ki Hasan Duymaz değerli müzik çalışmaları ve araştırmaları olan Adıyaman müzik kültürü açısından önemli bir şahsiyettir.

1.6. Aziz ÇELİK Biyografisi

Müzisyen bir ailede yetişen ancak ciddi anlamda ilk müzik eğitimini askerde alan Aziz Çelik kendi kendisini yetiştirmiş olması yönüyle akademik bir kişiliktir. Aziz Çelik özgeçmişini şöyle anlatmaktadır; “1947 de Adıyaman merkeze bağlı Terman köyünde dünyaya geldim. 9 yaşında babamı kaybettim benim en önemli modelim ve örnek aldığım şahıs ağabeyimdi. 14 yaşında annemin ısrarı ile akraba evliliği yaptım. 6 çocuk babasıyım müzisyen bir aileden geldim ancak çocuklarımdan müzik ile uğraşan olmadı. Ağabeyimin şair olması ondan etkilenmeme şiir ve müzik ile bezenmiş bir çocukluk geçirmeme etken oldu. İlk müzik ile tanışmam da ağabeyimin bana aldığı cura ile oldu.

Ekonomik sıkıntılarımız sebebi ile lise öğrenimime devam edemedim. Ancak müzik öğrenimim hayatım boyunca devam etti. Doğduğum köyden geçim sıkıntısı sebebi ile ayrılıp şehre taşınmamız çocukluk yıllarımın musiki derneklerinde geçmesini sağladı. Artan müzik bilgim ile beste ve söz yazma çalışmalarım başladı. 1967-68’li yıllarda musiki derneklerinin çalışma alanının olmaması toplu çalışmalarımızı halk Eğitim merkezine taşıdı.

Bütün bu müzikle örülü zaman diliminin ardında askere gittim ve askeri bandoda görev aldım. Askerlik dönemimde aldığım müzik eğitimi ve nota eğitimi bana Hasanoğlan Atatürk Anadolu Öğretmen okulunun kapılarını açtı. Eğitimci olarak görev aldığım bu okulda yaklaşık 6 ay süre ile görev yaptım. Öğrencilere nefesli sazlar dersi ve nota eğitimi verdim. 1970–71 de askerden dönünce Halk Eğitim müdürü Abdurrahman Karalök beni Halk Eğitimde görevlendirdi. Adıyaman ilinin önemli eksiklerini tespit edip hızla çalışmaya başladım. Sırası ile şehir bando takımını, halk oyunları ekibini, halk eğitim müzik bölümü ve orkestra ekibini kurdum. 1966 yılında temelleri atılan Folklor Ekibi ile başladığım Halk Oyunları müzikleri derleme çalışmalarının tamamı bana aittir. Bu kayıtların önemli bir bölümü TRT ve

Kültür Bakanlığında mevcuttur. İli yurt içinde ve yurt dışında temsil eden Halk oyunları festivallerinde etkin bir şekilde yer aldım. Yurt dışında ki ilk başarımız Polonya Uluslararası Dağ Folkloru Festivali ve Halk Dansları Yarışmasında Altın Balta ödülünü kazanmak ile oldu. Sonrasında 1986 yılında Fransa'nın Dijon Kentindeki Dünya Halk Dansları Yarışmasında Dünya Birinciliği Adıyaman Halk Oyunlarının Uluslar arası başarıları içinde yer almıştır.

Halk Oyunları ile ilgili çalışmalarımı; Folklor öğrencilerimizin en başarılılarından olan ve Fransa'nın Dijon Kentindeki uluslar arası festivalde Ülkemizi temsil ederek Adıyaman Halk oyunları ekibi ile Dünya Birincisi olan Akademisyen olan Hamza Çivi, Sırrı Özbey, Sayime Aydın'a da yaptıkları çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum. Halk Oyunları araştırmalarında emeği geçen Davulcu Abdo (Abdurrahman Sev) ile çalışmalarımı sürdürüyor diğer yandan da beste ve derleme çalışmaları yapıyor ve Belediye Bاندosu ile çeşitli etkinliklerde yer alıyordum. "Eyvanına Vardım" adlı eserim TRT sanatçısı Mehmet Seske tarafından seslendirilince büyük bir ses uyandırdı ve bu beğeni bana 1990 Yılı'nın en beğenilen eserleri içinde yer alarak TRT tarafından yılın türküsü ödülünü kazandırdı. Çalışmamın hak ettiği değeri görmesinin verdiği heyecan ile beste ve söz yazarlığı çalışmalarımı sürdürdüm. Birçok eser besteledim eserlerim başta Kâhtalı Mıçe, Zara (Neşe Yılmaz), Mahmut Tuncer, İbrahim Tatlises, Kâhtalı Hamido ve Selda Bağcan tarafından seslendirildi. En çok etkilendiğim sanatçılar Kâhtalı Mıçe ve Zara'dır.

Beynelmilel film senaryosu tamamen beni ve müzisyen arkadaşlarımı anlatır. Yaşanmış bir hayat hikayesi olan Beynelmilel birkaç gerçeğe özdeşleşmeyen detaya sahiptir. En önemlisi filmde ki kıyafetlerin gerçekte ki Bando Kıyafeti ile bağdaşmadığıdır. Adıyaman kültüründe olmayan ve sıkıyönetim zamanında kesinlikle olması mümkün olmayan erkek dansöz oynatma bölümü de abartıdır. Belediye Bاندosu ordunun verdiği emir ile kurulmuş ve öncesinde kadro verilmemesi sebebi ile dağılan sanatçıların yerine 35 kişilik Bando ekibini bir

araya getirdim. Bando Enstriimanlarına tamamen yabancı olan bu ekip ile konserler sırasında repertuar sorunu yaşadığımız doğrudur. Zaten Bando elamanları mahalli müzisyenlerden olduğundan nota ve nefesli çalgılar eğitimi kısmen zaman almıştır. Sıkıyönetim sebebi ile de birçok eseri çalmak yasaktı ordu tarafından verilen listeye uymalıydık. Listede ağırlıklı olarak marşlar yer alırdı. Bu süreçte çalmamız istendiğinde ritim hataları ve uyum problemleri olurdu. Bando Ekibinin kısa sürede üflemeliler ile marş çalmayı öğrenmesi zor olduğundan Komutanların huzurunda çalıyor olmanın verdiği sorumlulukla doğaçlama çaldığımız olurdu. Ancak bu bölüm filmde enternasyonal marşı çaldığımız şeklinde verilmiştir.

Ailemde müzikle uğraşan birçok akrabam vardır; tek kardeşim olan Hüseyin Çelik Belediye bandosunda Ritim sazları çalıyordu. Birçok albüm yapan yeğenim ise Kâhtalı Hamido'dur. Kâhtalı Hamido albümlerinde birçok eserimi de seslendirmiştir. Yapmış olduğum eserler birbirinden bağımsız özgün bir karaktere sahiptir. Sözleri ve müziği hiçbir eser ile benzerlik göstermez. Yani ne çalıntı söz ne de alındı melodilere eserlerimde asla yer vermedim. Besteci kimliğimin bir hediyesidir sanırım hassas kişiliğim. Yaptığım işlerin ve başarılarımın farkındayım ancak hiçbiri kendimi çevremdekilerden üstün görmeme sebep olmadı. Çok fazla insanla bir araya geldim ancak hiç kimseye haklı olduğum noktalarda dahi polemige girmedim. Kimseyi incitmemiş olmanın iç huzuru yaptığım işlere yansımıştır daima. Hayatla doğru mücadele eden, adil ve kibirli olmayan insanları hep sevmişimdir. Zaten uğraşı sanat olan ve estetik kaygısı taşıyan bireylerin davranış şeklide bu olmalıdır.

Adıyaman kültürüne tanıtma çalışmaları kapsamında katıldığım yurt dışı etkinlikleri çerçevesinde gittiğim ülkeler; Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Çekoslovakya, Polonya, Yugoslavya, Avusturya, Almanya, Danimarka, İtalya, Fransa, İngiltere, İsveç ve Finlandiya'dır. Gidiş sebeplerimizin birçoğu Halk Dansları Festivalleri idi.

Adıyaman Kültürünü tanıtmaya ve sistemli çalışmaları olan bilgi birikimi sağlam müzisyenler yetiştirme çabalarım bana iki yüze yakın plaket, teşekkür ve takdir belgeleri kazandırdı. Bunlarda önemli ancak en önemlisi yurt içinde ve yurt dışında ki gezilerimde eskiden “nerelisin?” sorusuna verdiğim cevap “Adıyamanlıyım” olurdu ve ikinci sırayı “Adıyaman Hangi bölgede” soruları alırdı. Şimdi gönül rahatlığı ile söyleyebilirim ki Adıyaman’ı Coğrafyası, tarihçesi, Halk Oyunları, müzik kültürü ve tarihi değerleriyle tanımayan kalmadı.

Askerde batı müziği Enstrümanları ve nota ile tanışınca çaldığım salarda zenginlik kazandı; geleneksel sazlarımızdan olan Bağlama, Cümbüş, Ud ile batı müziği sazlarımızdan olan Bateria ve Tüm Ritim Sazlar; Piyano ve Org; Saksafon ve Nefeslilerdir. Askerden döndükten sonra bir Bas Gitar çalma merakı sardı ancak dönemin koşulları pahalı olan enstrümanı almama müsaade etmeyince müzisyen dostum Hüseyin Hanol ile ortak aldığım zamanın en pahalı gitar beni Adıyaman’ın ilk basgitarcısı da yapmıştır. Gitar hala dostum Hüseyin Hanol’un bağlama dükkanı vitrininde otuz beş yılı aşkın bir sürenin verdiği bilge bir eda ile müzisyen dost sohbetlerini dinlemeye devam ediyor.

Aldığım müzik eğitimi batı müziği, kültürüm ise geleneksel müziklerimiz olduğundan birçok Adıyaman eserini batı müziğine uyarlayarak icra ettim. Hatta Bas Gitarı Cümbüş akordu ile çaldım. Geleneksel müziklerimizin icra edildiği Harfane gecelerinde Cümbüş ustası olarak tanındım. Notaya aldığım Adıyaman türküleri ve eserlerimde kendi tekniğim ile yazdığım el yazması çalışmalarım mevcuttur.”

1.7. Problem

Henüz 1954 yılında il olmuş, eski adıyla Hısn-i Mansur, yeni adıyla Adıyaman ili sosyal ve kültürel dokusuyla statüleşme sürecini yaşamaktadır. Bu

süreci hızlandıran faktörler arasında, Adıyaman'ın bireylerinin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda Adıyaman'ın tarihi anlamda en eski ve dünyaca ünlü ilçelerinden Kâhta ilçesi tarihi dokusuyla; Nemrut, Komagene gibi eserlerinin yanında halk oyunları ile de öne çıkmaktadır. Güçlü ve dinamik bir müzik dokusuna sahip olan Kâhta, bu olguların paralelinde sanatsal anlamda bölgede ön plana çıkan kişiliklere de ev sahipliği yapmaktadır. İşte bu güçlü kişiliklerden birisi günümüzde hala ilerlemiş yaşına rağmen Aziz Çelik'tir.

Aziz Çelik'in kendi kendini yetiştiren ve hiçbir akademik eğitim görmeyen birey olarak sanat dünyasında ve Adıyaman folkloruna adını kazınmış olmasındaki etkenler ve nedenler nelerdir? Bu nedenle başlıca problem olarak “Bir Otodidakt Olan Aziz Çelik'in Adıyaman Halk Kültürüne Yapmış Olduğu Katkıları Nelerdir?” başlığı bu çalışmanın ana problemi olarak kabul edilmektedir.

1.8. Alt Problem

Bu çalışmamızda Aziz Çelik'in yöre kültürü ve folkloruna katkıları nelerdir? Hiçbir kültürün kendiliğinden oluşmadığını, civar ve bölge kültürlerinden sürekli etkilenerek bir dinamizm içerisinde olduğunu düşünerek bu doğrultuda Aziz Çelik'in bölge kültürüne veya bölge kültürünün Aziz Çelik'e katkıları nelerdir? Bu sirkülasyon çerçevesinde Aziz Çelik'in Adıyaman halk kültürüne katkıları nelerdir?

1.9. Amaç

Özellikle Avrupa da biyografik çalışmalara bilimsel anlamda oldukça fazla yer verilmiştir. Toplumsal hayata katkıları olan insanların hayatlarının ve buna bağlı olarak eserlerinin incelenerek bilim dünyasına ve kamuoyuna aktarılması zorunluluk teşkil etmektedir. Biyografisi yapılacak kişinin özellikle “ölmeden önce” yapılması dikkate alınmıştır.

Öz öğrenimli (otodidakt) bir kişinin Adıyaman kültürüne olan katkılarının belirlenmesi; bireyin yaşadığı çevre kültürüne olan katkılarının belirlenmesi ve kendi kültürü içinde profilleşme süreci devam eden Adıyaman kültürünü tanıtmaya açısından önemlidir. Bu sebeple Aziz Çelik biyografisi ışığında yöredeki kültürel gelişmelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.10. Önem

Tradisyonel (Geleneksel)⁵ müziklerin dünyada önem kazanması ve etnomüzikoloji çalışmalarının bu çerçevede yapılması nedeniyle bu ve benzeri çalışmaların sıklıkla yapılması değer kazanmaktadır. Bu bağlamda makro anlamda yerel müzik bir bütün olarak ele alınırsa mikro anlamda bu bütünün içinde yer alan bireyler hakkında pek fazla çalışma yapılmamıştır. Ancak bir bütünü iyi anlayabilmemiz için bütün içerisindeki parçaları da iyi tanımlayabilmemiz gerekir. Bu nedenle dünya müzik kültürüne müziğimizi daha iyi tanıtabilmemiz hususunda müziğimiz içindeki önemli sayılabilecek karakterleri hakkında çalışmamız gerekiyor. Örneğin; Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven ve Franz Schubert gibi 5besteciler hakkında Avrupa da yüzlerce çalışma yapılmıştır. Ancak Türkiye’de, bestecilerimiz için yapılan biyografi çalışmaları yok denecek kadar azdır. Derleme ve araştırmaları ile GTHM’ne çok sayıda eser kazandırmış Muzaffer Sarısözen için yapılmış biyografi çalışmaları sadece birkaç tanedir. Bu sebeple Güneydoğu ve Doğu Anadolu müziğinin daha iyi kavranabilmesi açısından ve dünya müzikleri arasında daha detaylı sınıflandırma (classification) yapılabilmesi hususunda bölgenin önemli temsilcilerinden Aziz Çelik çalışma konusu olarak ele alınmıştır. Müzik ve sahne sanatları alanlarında eğitim almamış ancak öz öğrenimli bir kişi olan Aziz Çelik’in biyografisi ışığında, Adıyaman kültürünün tanınması ve yöre kültürünün gelişiminde ki etken unsurların incelenebilmesi önemi üzerinde durulmuştur.

1.11. Sayıtlar

- Araştırma ile ilgili olarak kaynak kişi ve kurumlardan sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
- Konuya ilişkin görüşleri, gelişmeleri ve durumları saptamak için geliştirilen veri toplama metodları yeterlidir.

1.12. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Adıyaman ili ile,
2. Aziz Çelik ve Harfhane sanatçıları ile,
3. Mesam ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Adıyaman kültürünün önemli unsurlarının açıklanması ve yöre kültürüne katkıları olmuş bir otodidakt olan Aziz Çelik'in sanat yaşamının incelenmesi bakımından betimsel bir nitelik taşımaktadır. Ayrıca çalışmanın sonunda bulunan diskografi bölümü ile görsel ve işitsel öğeleri içerisinde bulundurmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Adıyaman ili ve Adıyaman'ın etki alanındaki coğrafi ve kültürel doku oluşturmaktadır. Bunun dışında ise Adıyaman kültürünün ulusal alandaki etki alanlarını kapsamaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Adıyaman folkloru ve müziği içerisinde mikro ölçüde Aziz Çelik oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Elde Edilmesi

Araştırma için gerekli veriler; kaynak kişilerden (M. Sadık Doğan, Hüseyin Hanol, Hasan Duymaz, Aziz Çelik, Mehmet İmir), kütüphanelerden, günümüz iletişim araçlarından, TRT ve Mesam arşivlerinden yararlanılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Çeşitli yörelere ait yazılmış müzikoloji çalışmaları incelenmiştir. Adıyaman yöresi için yapılan inceleme ve değerlendirmeler derlenerek sorular ve eksikler belirlenmiştir. Alan araştırması kapsamında yapılan görüşme ve gözlemlerden sonuçlar çıkarılmış ve arşivlenmiş çalışmalara ışığında Adıyaman kültürü ve Aziz Çelik'in sanat yaşamı için yorumlar yapılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri

Adıyaman yöresine ait TRT repertuar kayıtlarında yer alan 12 eser olduğu ve bu eserlerin kaynak kişileri ve derleyenleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Bu bağlamda “Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” ve “Yağmur Yağar Yer Yaş Olur” adlı eserlerin Aziz Çelik’e eserleri olduğu tespit edilmiştir. “Altın Yüzüğüm Kırıldı”, “Bir Mektup Yazdırdım Urfalı Kızına” adlı eserlerin Adıyaman yöresinin önemli bestecilerinden biri olan merhum Ragıp Binzat eserleri olduğu “Damın ardı Tandıram” ve “İki Kız gider Düğüne” adlı eserlerinde besteci Bilal Ercan’a ait olduğu tespit edilmiştir. Adıyaman yöresinin önemli bestecilerine ait diğer eserlerde (Dere Boyu Saz olur, Durnalar Dizi Dizi, Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan, Gel Gülüm Gel Canım, Havalar Ayaz Gelin ve Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum) anonim şarkı geleneğinin yaygın olduğu halk müziğinde, yöreye ait hiçbir anonim eserin olmadığı sonucuna ulaştırmıştır.

Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” ve “Yağmur Yağar Yer Yaş Olur” adlı iki Aziz Çelik eseri TRT repertuarında kayıtlıdır.

Tablo 2. TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri

Rep. No	Ezgi Adı	Yöresi	Kaynak Kişisi	Derleyen	Notaya Alan
2460	Altın Yüzüğü Kırıldı	Adıyaman	Ragıp Binzet	Emin Aldemir	Emin Aldemir
2272	Bir Mektup Yazdırdım Urfa'lı Kızına	Adıyaman	Ragıp Binzet	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
2918	Damin Ardı Tandıram	Adıyaman	Bilal Ercan	Işık Başel	Işık Başel
2858	Dere Boyu Saz Olur	Adıyaman	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
3406	Durnalar Dizi Dizi	Adıyaman	Mustafa Ercan	Bilal Ercan	Bilal Ercan
3269	Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
2191	Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan	Adıyaman	Rıza Bozkurt	TRT Ankara Rad. THM Md.	Nida Tüfekçi
2884	Gel Gülüm Gel Canım	Adıyaman	Doğan Yılmaztürk	İlhan Erten	İlhan Erten
2630	Havalar Ayaz Gelin	Adıyaman	Mahmut Çetinkaya	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
2945	İki Kız Gider Düğüne	Adıyaman	Bilal Ercan	Işık Başel	Işık Başel
691	Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum	Adıyaman	Abdülkadir	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
3023	Yağmur Yağar Yer Yaş Olur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse

Eser No: 1

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No. 2450
İNCELEME TARİHİ : 8-3-1984

YÖRESİ
ADIVAMAN

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRESİ :

DERLEYEN
TRT Muz.D.Bşk.ığı
THM.ve Oy.Md.lüğü.

DERLEME TARİHİ

NO TAYA ALAN

ALTIN YÜZÜĞÜM KIRILDI

— 1 —
ALTIN YÜZÜĞÜM KIRILDI HEY
SUYA DÜSTÜ SU DÜRÜLDÜ HEY
DEDİLER YARIM GELİYOR
İNCE BELLERİM KIRILDI
Bağlantı- TEL TEL TELLERİNE
KURBAN OLAM DİLLERİNE

— 2 —
ATIMIN DA NALI YOKTUR HEY
ÜZERİNDE ÇULU YOKTUR HEY
GÖLBASIN DA YOW YOKTUR
GİT GELEMEM EMMİM KIZI
Bağlantı

— 3 —
ALTINLARIM NOL EDEYİM HEY
AL HIRKAMI ÇUL EDEYİM HEY
GÖLBASINI YOL EDEYİM
BEN GELEMEM EMMİM KIZI
Bağlantı

Eser No: 2

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:2272
İNCELEME TARİHİ:
YÖRESİ:
ADIVAMAN
KİMDEN ALINDIĞI:
RAGİP BİNZAT
SÜRESİ: ♩ = 69

DERLEYEN :

DERLEME TARİHİ:

NOTAYA ALAN:

BİR MEKTUP YAZDIRDIM

BİR MEK TUP YAZ DIR DIM A NAM UR FA LI KI Zİ NA
HA'S TA HA NE Ö NÜ A NAM MERMER DÖ SE Lİ

ZA LI MIN KI Zİ A NAM BAKMAZ YÜ ZÜ ME
DOK TOR LAR GE Lİ YOR A NAM E Lİ Sİ ŞE Lİ

BAK MAZ YÜ ZÜ ME A NAM DU VA RI SE A NAM
E Lİ Sİ ŞE Lİ ÜÇ GÜN ÖL DÜ BEN BU A NAM

WU RJUR Dİ Zİ NE Dİ NEN Nİ NEN Nİ
DER DE DÜ SE Lİ " " " " "

ES ME RİM NEN Nİ AS KE RİM NEN Nİ
" " " " " " " " "

— 1 —
BİR MEKTUP YAZDIRDIM (ANAM) URFALI KIZINA
ZALIMIN KIZI (ANAM) BAKMAZ YÜZÜME, BAKMAZ YÜZÜME
ANAM DUYAR İSE (ANAM) VURUR DİZİNE
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

— 2 —
HASTAHANE ÖNÜ (ANAM) MERMER DÖSE Lİ
DOKTORLAR GELİYOR (ANAM) ELİ SİSELİ SİSELİ
ÜÇ GÜN ÖLDÜ BEN BU (ANAM) DERDE DÜSE Lİ
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

— 3 —
BİR MEKTUP YAZDIRDIM (ANAM) DÖRT UCU KARA
KÜNYEMİZ VERİLDİ (ANAM) KARAKOLLARA KARAKOLLARA
ANAM DUYAR İSE (ANAM) DÜSER YOLLARA
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

Eser No:3

T.R.T. MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T.H.M. REPERTUAR SIRA No:2910
İNCELEME TARİHİ: 23.1967

DERLEYEN
IŞIK BAŞEL

YÖRESİ

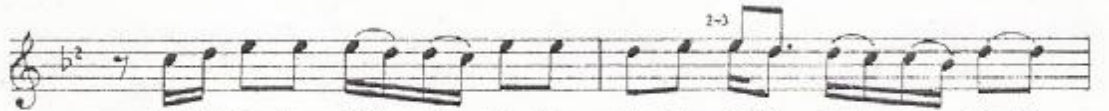
ADYAMAN
KİMDEN ALINDIĞI
BİLAL ERCAN
SÜRESİ: ♩ : 88

DAMIN ARDI TANDIRAM

DERLEME TARİHİ

6-8-1967

NOTAYA ALAN
IŞIK BAŞEL

DA MIN AR DI TAN DI RA—M MA SA VU RAM YAN DI RA—M
DA MIN AR DI KAP KA RA— GÜ LÜM GEL BE Nİ A RA
DA MIN AR DI AŞ HA NA— NAZ LI YA RİM GEL BA NA—

GÜ LÜ MUY RI DA KAL MI—Ş KİY MI YA MU YAN DI RA—M
SA CI NA KUM LAR DOL MU—Ş TA RAK GE Tİ REM TA RA—
E ĞER SE Nİ VER MEZ SE— KİN GÜ DE RİM BA BA NA—

GÜ LÜ MUY KU DA KAL MI Ş KİY MI YA MU YAN DI RAM
SA CI NA KUM LAR DOL MU Ş TA RAK GE Tİ REM TA RA—
E ĞER SE Nİ VER MEZ SE KİN GÜ DE RİM BA BA NA—

DI GEL Dİ GEL GÜ LÜ CA—N SA NA KUR BAN DIR BU CA—N
" " " " " " " " " " " " " " " " " " " "

DI GEL Dİ GE—L GÜ LÜ CAN SA NA HAY RAN DIR BU CAN
" " " " " " " " " " " " " " " " " " " "

DAMIN ARDI TANDIRAM
MAŞA VURAM YANDIRAM
GÜLÜM UYKUDA KALMIŞ
KIYINAM UYANDIRAM

BAĞLANTI { DİGEL DİGEL GÜLLÜCAN
SANA KURBANDIR BU CAN
DİGEL DİGEL GÜLLÜCAN
SANA HAYRANDIR BU CAN

DAMIN ARDI KAPKARA
GÜLÜM GEL BENİ ARA
SAÇINA KUMLAR DOLMUŞ
TARAK GE TİREM TARA

DAMIN ARDI AŞHANA
NAZLI YARIM GEL BANA
EĞER SENİ VERMEZSE
KİN GÜDERİM BABANA

BAĞLANTI

BAĞLANTI

Eser No:4

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2058
İNCELEME TARİHİ : 31.10.1986

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MEHMET SESKE

SÜRESİ :

DERLEYEN
MEHMET SESKE

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MEHMET SESKE

DERE BOYU SAZ OLUR

DE RE BO YU SA ZO LU R GÜ LA CI LI R YA ZO LUR
BEN YA Rİ ME GÜLDE ME M GÜ LÜN ÖM RÜ A ZO LUR
HA ZA L HA ZA L SE NET TİN Dİ Lİ MI LÂL *trisol*

DERE BOYU SAZ OLUR
GÜL AÇILIR YAZ OLUR
BEN, YARİME GÜL DEMEM
GÜLÜN ÖMRÜ AZ OLUR
Bağlantı { HAZAL HAZAL SEN ETTİN DİLİMİ LÂL
HAZAL HAZAL GEL KIRIK GÖNLÜMÜ AL

- 2 -
DERE BOYU BAĞÇALAR
YAR OTURMUS SAZ ÇALAR
O VARIN KAŞI GÖZÜ
YÜREĞİMİ PARÇALAR
Bağlantı

- 3 -
DERE BOYU PITRAK
MİNDER GETİR OTURAK
SEN BENİ AL BEN SENİ
BU SEYDADAN KURTULAK
Bağlantı

Eser No:5

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA NO:3406
İNCELEME TARİHİ: 19.4.1990

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA ERCAN

DURNALAR DİZİ DİZİ
(DİLAN)

DERLEYEN
BİLÂL ERCAN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
BİLÂL ERCAN

SÜRESİ:

DUR NA LAR Dİ Zİ Dİ Zİ
A ŞAR DA Ğİ DE Nİ Zİ
U ÇUN Sİ LA MA DOĞ RU
Dİ LA NİM BEK LER Sİ Zİ
GEL GEL DE DİM Dİ LA Nİ M
BEN YO LU NA GUR BA NİM

DURNALAR DİZİ DİZİ
(SAYFA-2)

SE Nİ A LIR GA ÇA RIM

VER MEZ SE A NAN HA NIM

M. ÇELİK

- 1 -
DURNALAR DİZİ DİZİ
AŞAR DAĞI DENİZİ
UÇUN SİLAMA DOĞRU
DİLANİM BEKLER SİZİ
—BAĞLANTI—

- 3 -
AY DOĞAR YÜCELERE
GÜN DOĞAR GECELERE
AYRILIK ÇOK SÜRERSE
HALİMİZ NİCELERE
—BAĞLANTI—

- 2 -
ŞALVARINDA DÜĞÜMÜ
ELİNDEKİ DÜĞÜMÜ
DİLANİM NERDE GÖRDÜN
BİR KERE GÜLDÜĞÜMÜ
—BAĞLANTI—

- 4 -
DUT AĞACI BURULUR
DİBİNDE SU DURULUR
ELLER DİLAN DEDİKÇE
BENİM BOYNUM BURULUR
—BAĞLANTI—

—BAĞLANTI—
GEL GEL DEDİM DİLANİM
BEN YOLUNA GURBANIM
SENİ ALIR GA ÇARIM
VERMEZSE ANAN HANIM

Eser No: 6

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
 THM REPERTUAR SIRA No: 2191
 İNCELEME TARİHİ: 28.2.1983
 YÖRESİ:
 KİMDEN ALINDIĞI:
 RIZA BOZKURU
 SÜRESİ:

DERLEYEN:
 DERLEME TARİHİ:
 NOTAYA ALAN:
 NİDA TUFEKÇİ

FIRSAT ELDE İKEN BİR AMEL KAZAN

FIRSA DEL
 YARIN HAK

DE Yİ KEN BİR RAMEL KA ZAN GÜL CE MA LİN
 KIN OI VA Nİ NAVA RI LİR RU Zİ MAH SİR

BİR GÜ NA MA NAMA NA MA NA MA NAMA NAMA
 GÜNÜ A MAN A MAN A MAN A MAN A MAN A MAN

SOL SA GE REK QI R SOLSAGE REK DİR AL DAN
 SU AL SO RU LUR SU ALSO RU LUR GÜ NA

MA ZEV Kİ NE SAK MA DÜN YA YA OUNYAMA U
 HINDAR TARLAR MI ZAN KU RU LUR ANDAHAK LI

BUNDA MAN A MA NA MA NAMANA MA NAMA KALSAGE REK
 HAKKINA MAN A A A A A A A A A A A A AL SA

-2-

FIRSAT ELDE İKEN
BİR AMEL KAZAN

Eser No: 7

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2884
İNCELEME TARİHİ :
YÖRESİ
ADİYAMAN
KİMDEN ALINDIĞI
DOĞAN YILMAZTÜRK
SÜRESİ:

GEL GÜLÜM GEL CANIM

(VUR DAVULCU)

DERLEYEN
İLHAN ERTEN

DERLEME TARİHİ
16.1.1985

NOTAYA ALAN
İLHAN ERTEN
22.4.1985

GEL GÜ — LÜM GE — L CA NIM SE Nİ SE VE REM Dİ LE Y
GİZ E LÂ GÖ — Z LE RİN BEN Dİ Mİ YA KAR " " "

SA — RAM KOL LA — RI MA SEN SİZ Gİ DE RE — M
SE — V Dİ ĞİN A — L MA YAN CA NIN DAN Bİ KA — R

A — L CA — NIM FE — DA OIR SE NİN YO LU NA Dİ LE Y
GE — L SE — Nİ GA — ÇI RAM Bİ ZİM O VA YA " " "

A — Ğ LA — MA Sİ — L GÖ ZÜN VAL LAH O LU RE — M
BE — N SE — VEM E — L AL SİN BA NA KİM BA KA — R

VUR DA VUL CU VUR DA VULU GÜMGÜMGÜMLE SİN Dİ LEY
" " " " " " " " " " " " " " " "

KIZ OĞ LA NI SEV MİŞ TİR YA BA NI NEY LE Sİ — N
" " " " " " DÜN YA MA LI " " " " " " " " " " " " " " " " "

- 1 -

GEL GÜLÜM GEL CANIM SENİ SEVERİM DİLEY
SARAM KOLLARIMA SEN SİZ GİDEREM
AL CANIM FEDADIR SENİN YOLUNA DİLEY
AĞLAMA SİL GÖZÜN VALLAH ÖLÜREM

Bağla {
VUR DAVULCU VUR DAVULU
GÜM GÜM GÜMLEŞİN DİLEY
KIZ OĞLANI SEVMİŞTİR
YABANI NEYLESİN (DÜNYA MALI NEYLESİN)

- 2 -

GİZ ELÂ GÖZLERİN BENDİMİ YAKAR DİLEY
SEVDİĞİN ALMAYAN CANINDAN BIKAR
GEL SENİ GAÇIRAM BİZİM OVAYA DİLEY
BEN SEVEM ELLER ALSIN BANA KİM BAKAR
Bağlantı.

Eser No: 8

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No. 2630
İNCELEME TARİHİ : 23.11.1984

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ÇETİNKAYA

SÜRESİ :

HAVALAR AYAZ GELİN HANIM
(KINA HAVASI)

DERLEYEN
MEHMET SESKE

DERLEME TARİHİ
8.7.1982

NOTAYA ALAN
MEHMET SESKE

HA VA LA RA YAZ GE LIN DA HA NI M
CA ĞI RIN GE LI NİN KA DA ŞI NI

BU DA Bİ R MU RA Z GE LIN BA HA NIM
CEK Şİ N DÜ ŞÜ N A TIN BA ŞI NI

YAZ MA ŞI PEM BE GE LIN LİK BE YA
A NA ŞI SIL Şİ N GO ZUN YA ŞI NI

GİT GÜ LE GÜ LE GÜ LE GE Lİ NO LA SİN

A DI YA MA NE Lİ NE YU VA KU RA SİN

- 1 -

HAVALAR AYAZ GELİN HANIM
BUDA BİR MURAZ GELİN HANIM
YAZMASI PEMBE GELİNLİK BEYAZ
Bağ. (GİT GÜLE GÜLE GÜLE GELİN OLASIN
ADİYAMAN ELİNE YUVA KURASIN.

- 2 -

ÇAĞIRIN GELİNİN KARDASINI
ÇEKŞİN DÜĞÜN ATIN BAŞINI
ANASI SILŞİN GOZUN YASINI
Bağlantı.

Eser No: 9

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR NO : 2945
İNCELEME TARİHİ : 02. 03. 1997

DERLEYEN
IŞIK BAŞEL

YÖRESİ
ADİYAMAN

DERLEME TARİHİ
06. 09. 1986

KİMDEN ALINDIĞI
BİLAL ERCAN

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE

NOTAYA ALAN
IŞIK BAŞEL

SÜRESİ : ♩. ♩. = 52

SAZ

I KI KIZ GI
HA LAY BA ŞIN

DER DÜ ÖÖ NE LER BOY LA RI NA NA GUR BAN
DA GÜ ZEL LER BOY LA RI NA GUR BAN

BEN VUR GU NAM BÖ YÜ GÜ NE HUY LA RI NA
YA RI ME BA KI YOR EL NE LER HUY LA RI NA

HAY HAY RAN RAN KÖ RO LA SI A NA LA RI
HAY HAY RAN RAN BİR GÜ ZE LİN HA TI RI NA

BOY LA RI NA GUR BAN VER Mİ YOR Kİ Dİ
BOY LA RI NA GUR BAN BA ŞA GEL Dİ

SEV Dİ Gİ NE HUY LA RI NA HAY RAN
TÜR LÖ HAL LER HUY LA RI NA HAY RAN

S. SABUNCU

- 2 -

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE

- 1 -

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE (BOYALARINA KURBAN)
BEN VURGUNAM BÜYÜĞÜNE (HUYLARINA HAYRAN)
KÖR OLASI ANALARI (BOYALARINA KURBAN)
VERMİYOR KI SEVDİĞİNE (HUYLARINA HAYRAN)

- 2 -

HALAY BAŞINDA GÜZELLER (BOYALARINA KURBAN)
YARİME BAKIYOR İLLER (HUYLARINA HAYRAN)
BİR GÜZELİN HATIRINA (BOYALARINA KURBAN)
BAŞA GELDİ TÜRLÜ HALLER (HUYLARINA HAYRAN)

- 3 -

BU YIL DA GEÇİRDİK YAZI (BOYALARINA KURBAN)
ZALİM ANA VERMEZ KIZI (HUYLARINA HAYRAN)
HER BİR DERT ÇEKİLİR AMA (BOYALARINA KURBAN)
ÇEKİLMİYOR ANA NAZI (HUYLARINA HAYRAN)

Eser No: 10

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TMM REPERTUAR SIRA №: 691
İNCELEME TARİHİ: 15.3.1974

YÖRESİ
ADIVAMA

KİMDEN ALINDIĞI
ABDÜL KADİR

SÜRESİ

DERLEYEN
M. SARISOZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

KALEDEN KALEYE SAHİN UÇURDUM

KA LE DEN KA LE YE SA HI NI ÇIR DUM A HI LEN
KA LE DEN KA LE YE TAS BE NO LAY DIM E LÄ GOZ

VA HI LE . N GÜ NÜM GE ÇIR DIM A HI LEN VA HI LE . N
ÜS TÜ NE KAS BE NO LAY DIM . E LÄ GOZ ÜS TÜ NE

GÜ NÜM GE ÇIR DIM YA RE SE KE REZ DIM SER BE TI ÇIR DIM
KAS BE NO LAY DIM YA LI NI KA LA NA ES BE NO LAY DIM

ÖY LÖ LUR BÖY LÖ LUR TÜRK MEN GÜ ZE Lİ
" " " " " " " " " " " "

E DA SI HO SO LUR TÜRK MEN GE Lİ Nİ
" " " " " " " " " " " "

N. Oysal

- 1 -

KALEDEN KALEYE SAHİN UÇURDUM
AHİLEN VAHİLEN GÜNÜM GEÇİRDİM
YARE ŞEKER EZDİM SERBET KİRDİM
Bağlantı - ÖY LÖ LUR BÖY LÖ LUR TÜRK MEN GÜ ZELİ
EDASI HOŞ OLUR TÜRK MEN GELİNİ

- 2 -

KALEDEN KALEYE TAS BEN OLAYDIM
ELÄ GOZ ÜSTÜNE KAS BEN OLAYDIM
YALINIZ KALANA ES BEN OLAYDIM
Bağlantı . . .

Tablo 3. TRT Repertuarında Kayıtlı Olmayan Adıyaman Eserleri

Eser Adı	Kaynak Kişi	Derleyen	Notaya alan
Yol Ver Fırat	Mehmet İmir	—	—
Göl Başına Vardım(Şalvarlı Gelin)	Ragıp Binzat	M. Sadık Doğan	M. Sadık Doğan
Varam Yar Yanına Varam	Abdurrahman Filik	M. Sadık Doğan	M. Sadık Doğan

YOL VER FIRAT
 Yöre: Adıyaman
 Kaynak kişi: Mehmet İMİR
 Derleyen ve notaya alan: M. Sadık DOĞAN
 Derleme tarihi: 03.05.1996

Fırat yine deli deli akıyor
 Taşı toprağını sele katıyor
 Nice canlar aldı gözü doymuyor
 Yol ver Fırat yol ver sılama varam
 Yol ver Fırat yol ver köyüme varam

Fırat bu akışın hiç dinmez oldu
 Acısı içime dert ile doldu
 Gitti küçük yavrum geri gelmez oldu
 Yol ver Fırat yol ver sılama varam
 Yol ver Fırat yol ver köyüme varam

Fırat bereketin kendinin olsun

GÖLBAŞINA VARDIM GÖLLERİ ÇOKTUR

Saz...

Göl başına vardım göllerİ çoktur
 Güzel ler ge li yor sev di ğim yck tur
 Şaî var lı ge İn yal lah Fis tan lı ge
 İn yal lah Ol dır dın be ni

**Ragıp Binzat
 Adıyaman**

VARAM YAR YANINA VARAM

Yöre: Adıyaman

Kaynak kişi: Abdurrahman FILİK

Derleyen ve notaya alan: M. Sadık DOĞAN

Derleme tarihi: 12.04.1999

(1)

Ayın şavkı düşende
Gül den güzel gülşende
Bir görüşte vuruldum
Hiç vicdan yok mu sende
(Merhamet yok mu sende)

(3)

Bahtim ezelden kara
İntizarım yoktur yâra
Öldüm, bittim, çürüdüm
Sineme vura vura

(Bağlantı)

Varam yar yanına varam
Seni sineme saram
Gül dibinde uyumuş
Kıyamadım uyaram
(Öpem öpem uyaram)

(2)

Rengini gülden almış
Kokusu mor menekşe
Mevlam övmüş yaratmış
Çıkma güzel güneşe

(Bağlantı)

Tablo 4. TRT Repertuarında Kayıtlı Olan Aziz Çelik Eserleri

Rer. No	Ezgi Adı	Yöresi	Kaynak kişisi	Derleyen	Notaya Alan
3269	Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Seske	Mehmet Seske
3023	Yağmur Yağar Yer Yaş Olur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Seske	Mehmet Seske

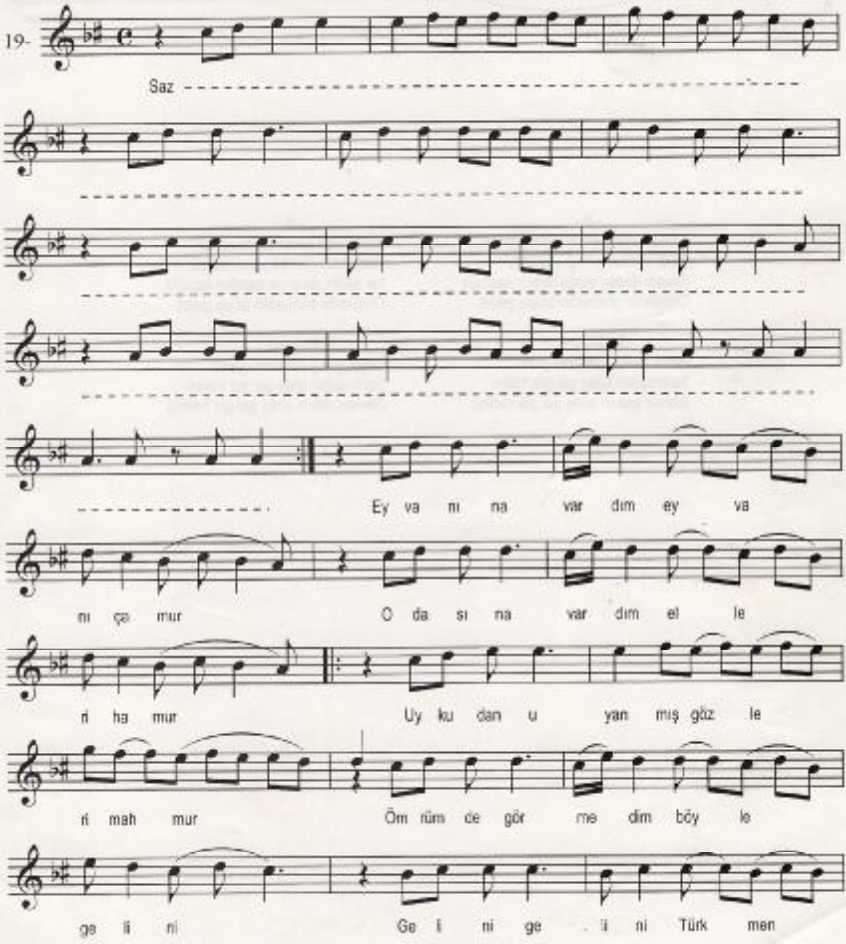
“Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” adlı eser TRT sanatçısı Mehmet Seske tarafından seslendirilerek yurt çapında önemli bir ses getirmiştir. Mehmet Seske tarafından derlenip notaya alınan eser Türk Halk Müziği dalında 1990 yılının en sevilen türküleri arasına girerek TRT den ödül almıştır.

“Adıyaman (Düz Dara Yar Düz Dara) adlı eserde Adıyaman yöresine ait Aziz Çelik tarafından düzenlemesi yapılmış şarkı formunda anonim bir bestedir. Varyantlarına farklı illerde rastlanmaktadır.

Eser No: 1

EYVANINA VARDIM EYVANI ÇAMUR

Yöre : Adıyaman Derleyen : Mehmet Seske
 Kimden Alındığı : Aziz Çelik Notaya Alan : Mehmet Seske

19.

Saz -----

----- Ey va ni na var dim ey va
 ni ç a m u r O da sı na var dim el le
 ri ha mur Uy ku dan u yan mış göz le
 ri mah mur Öm rüm de gör me dim bcy le
 ge li ni Ge li ni ge li ni Türk men

71

ge li ni Sa ra ma dim a ney gel gör

ha l mi Saz

S. Sabancı

- 2 -

İpek köynek giymiş ayna dizinde
Sıralı benleri o meh yüzünde
Sevem dedim vazgeçmiyor nazında
Ömrümde görmedim böyle gelini

- Bağlantı -

Gelini gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi
(Verem oldum aney gel gör halimi)

- 3 -

Eyvânında elvan güller açıyor
Kokusunu dört bir yana saçıyor
Ne dedim de o yar benden kaçıyor
Ömrümde görmedim böyle gelini

- Bağlantı -

Gelini gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi
(Verem oldum aney gel gör halimi)

Eser No:2

T R T MÜZİK DİJİTAL YAYINLARI
T R T M REPERTUAR SIRA No: 3023
İNCELEME TARİHİ:

YARANI
EDİTÖR
KİMLİK ALINDI
AZİZ GELİK
SÜRESİ:

DERLEYEN
M. SEVKE

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SEVKE

SAZ.

YAGMUR YAĞAR YER YAŞ OLUR

LU R UĞAN KUŞ LA R BİR HOŞ O

LU R UĞAN KUŞ LA R BİR HOŞ

O LU R SELİN O LA N MEYHOŞ O

LU R ANA Ö LEM BE N BEN Gİ
GİSİ YÖ KÜM BE N BEN Gİ

SAZ

DI YO RU M ANA MI BA BA MI
DI YO RU M ANA MI BA BA MI

F R T HÜZİN DAİRESİ YATINLARI
 T M M REPERTUAR SIRA No.....
 İNCELEME TARİHİ :

DEKLETEH

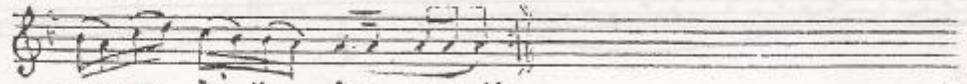
YÖRESİ

DEKLEME TARİHİ

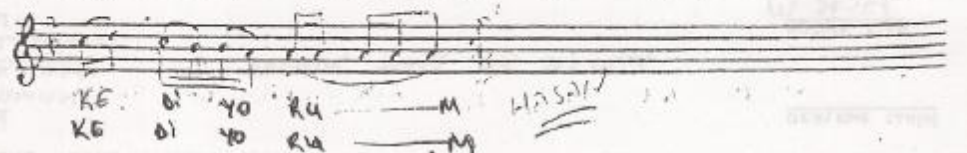
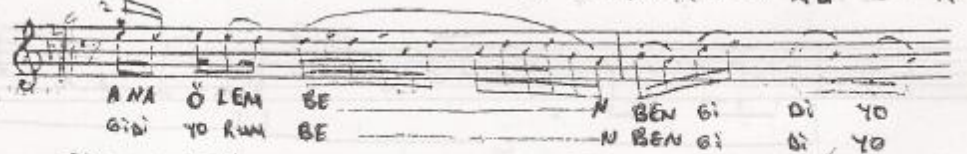
NERDEN ALINDI

SÜRESİ :

NOTAYA ALAN

2.3

3.2. MESAM Onaylı Aziz Çelik Eserleri

Çok sayıda eseri olan Aziz Çelik beste çalışmalarına hala devam etmektedir. Zara (Neşe Yılmaz), Edip Akbayram, Kâhtalı Hamido (Hamit Çelik), Kâhtalı Mıçe (Mustafa Aslan) gibi birçok sanatçıda son albümlerinde Aziz Çelik eserlerine yer vermişlerdir. Eserlerini sıklıkla seslendiren sanatçı ise Kâhtalı Hamido'dur. TRT repertuarında kayıtlı eserleri; "Eyvanıma Vardım Eyvanı Çamur" ve "Yağmur Yağar Yer Yaş Olur" adlı türkülerdir. Çeşitli ulusal sanatçılar tarafından seslendirilerek albümlerinde yer alan diğer Aziz Çelik eserleri ise şunlardır; Vesile, Gülcan, Kaynana, Gurbet Kuşu, Dama Çıkma Üşürsün, Buralısın Sevemem, Tanımaz Olaydım, Bir Gurbet Akşamı, Düz Dara (Burası Adıyaman). Bu eserler aynı zamanda MESAM (Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği) onaylı eserlerdir. Aziz Çelik eser incelemelerinde ritmik ölçü Muzaffer Sarısözen'in Türk Halk Müziğinde Usuller cetvelinde yapılmıştır. Bu cetvele göre 2/4'lük, 4/4'lük, 5/8'lik usuller yer almaktadır.

VESİLE

Aziz Çelik

VESİLE

- 1 -

Çağırsam gelir misin aşığım bilir misin
Yalvarırım sevgilim öpücük verir misin

- 2 -

Ah le Vesile seviyom bile bile
Şu küçücük dünyamda seni değişmem güle

- 3 -

Bak aşkımı sen çaldın beni ne hale koydun
Çok zalimsin sevgilim yüzüme bakmaz oldun

VESİLE

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir. Bu eserde Si b ve Do# donanımına sahiptir.

Ses Genişliği: Ses genişliği bakımından incelendiğinde 7(sol-fa) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı usüldür. Orta tempoda bir eser olma özelliğine sahiptir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Manidir (Deyiş). İlk iki mısra doldurmadır, son iki mısra ise asıl söylenmek istenen verilir.

Nazım Şekli: Nazım şekli olarak ikili mısralar halinde yazılmıştır. 7’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

Eser karar sesin üst üçlüsü ile başlamış ve genellikle paralel ikililer kullanılarak yazılmış. Karar sesi “la”dır. Si ve do notaları değiştirici işaret almıştır. Eserde genellikle 8’lik notalar kullanılmıştır.

GÜLCAN

Aziz Çelik

- 1 -

Kına yakmış eline şal bağlamış beline
 Sen benim sevdiğimsin kurban olurum diline

- 2 -

Le le le le le gül caney bu can sana kurbaney
 Kara göze hayraney sev beni can hayraney

- 3 -

Gönül verdim Gülcan’a öpücük verdi bana
 Seni çok seviyorum ne olur gelsen bana

GÜLCAN

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizinsindedir. Gazelin özel biçimidir. Konu bakımından gazelden farkı yoktur.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 6 (do-la) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 2/4 ‘lük basit zamanlı usüldür. Hızlı tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Müstezattır.

Nazım Şekli: İkili mısralar şeklinde yazılmıştır. 14’ lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

Eserin yazılışında genellikle ikili ve paralel ikili aralıklar kullanılmış. 16’lık ve 8’lik değerlere yer verilmiş. Eserde bağlantı (nakarat) kullanılmıştır ve karar sesi “re”dir.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....X

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi “La”dır. Genellikle ikililer kullanılarak yazılan eserde 16’lık ve 8’lik notalar hakimdir. Eserde “si” ve “mi” notaları bemol değıştirici işaretleri almıştır.

GURBET KUSU

Aziz Çelik

GURBET KUŞU

-1-

Bin gurbet kuşu gibi
Sen çok uzaklara kondun,
Başkasını sevem derken,
Seni çok sevenden oldun

-2-

Gurbet, gurbet dolaştın
Sevgilim benden mi kaçtın
Başka birini (sevmişsin) bulmuşsun
Başıma bak neler açtın

-3-

Benim saçlarım ağardı
Sensiz dünyam karardı
Takatim kalmadı artık
Ömrümü yıllar aldı

-4-

Artık sana yar olmam
Ölürüm ben sana kanmam
Sen başkasının olmuşsun
Ölsende be sana yanmam

GURBET KUŞU

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 7 (re-do) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usul kullanılmıştır.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Türkü formu verilmeye çalışılmış ancak kavuştak bölümü bulunmamaktadır. Nazım türü açısından dörtlük ölçüler halinde yazılmıştır.

DEĞERLENDİRME

“Re” karar sesli eser de 8’lik ve 16’lı notalara sıklıkla yer verilmiştir. İntro için inici bir dizi giriş bölümü olarak belirlenmiş.

DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN

Aziz Çelik

-1-
Dama çıkma üşürsün
Güzellikten menşürsün
Yanıma gelse bu güzel

-2-
Ben seni candan sevdim
Deme ki unutursun
Yanıma gelse bu güzel

-3-
Dama çıkmış bir güzel
Kendi gülünden güzel
Beni de sevse bu güzel

-4-
Zülüfleri tel tel olmuş
Boyu fidana benzer
Yanıma gelse bir güzel

-5-
Dama çıkma görürler
Beni candan vururlar
Beni de sevse o güzel

-6-
Endamı bir alamet
Seni benden alırlar
Yanıma gelse o güzel

DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Buselik Makamı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 4 (la-re) ses aralığına sahiptir.

Düzümü: Düzümü incelendiğinde (2+3) yani üçlemesinin sonda olduğu görülür. 5/8’lik usüller iki şekilde incelenmektedir:

- 2+3
- 3+2’dir. Bu nedenle eserin düzümü a (2+3) tür.

RİTMİK YAPISI

Usul: 5/8'lik bileşik zamanlı usuldür.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: İkili mısralar halinde yazılmış eserin her iki mısra sonrası için bir tekrar mısrası kullanılmış. Halk edebiyatının mani yazım türüne göre yazılmıştır.

Nazım Şekli: 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....x

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi "Re" olan eserde ikili aralıklar yoğundur. Eserde naturel sesler kullanılmıştır. 8'lik notalar yoğunluktadır.

BURALISIN SEVEMEM

Aziz Çelik

BURALISIN SEVEMEM

-1-

Buralısın sevemem yalvarsan da gelemem
Vururlar ikimizi, günahına giremem

-2-

Oy aman, aman aman burası Adıyaman
Canım sana fedadır beni sevdiğin zaman

-3-

Bir yar sevdim kalede ayrı düştüm lalede
Eller ayırdı bizi nefret ettim alemde

BURALISIN SEVEMEM

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından incelendiğinde 7 (la-sol) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: İkili mısralar şeklinde yazılmıştır. Manidir (Deyiş).

Nazım Şekli: 14'lü hece ölçüsü kullanılmış.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....X

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi "La" olan eserde ikililer ve paralel ikililer kullanılmıştır. Eserin genelinde 8'lik notalar kullanılmıştır.

TANIMAZ OLAYDIM SENİ

Aziz Çelik

-1-

Sen el sözüne kanarsın
 Sen beni hiçe sayarsın
 Ne ümitler vardı sende
 Artık bana yarım azsın

-2-

Tanimaz olaydım seni
Oldun kalbimin diki
Ne ümitler vardı bende
Sevemedin zalim beni

-3-

Eller sana neler etti
Sen beni terk edip gittin
Ümitlerim hayal oldu
Sen beni canımdan ettin

TANIMAZ OLAYDIM SENİ

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 5(la-mi) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Nazım türü açısından dördlük mısralar şeklinde yazılmıştır. Türkü ancak kavuştak (nakarat) eksiktir.

Nazım Şekli: 8’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....x

.....a

DEĞERLENDİRME

Bu eser 12 ölçü olarak yazılmıştır. “do” ile başlayan eserin karar sesi “la”dır. Eserin yazımında ikiler çoğunlukla kullanılmış ve 8’lik ile 16’lık notalar eserin geneline yayılmıştır.

BİR GURBET AKSAMI

Aziz Çelik

BİR GURBET AKŞAMI

-1-

Bir gurbet akşamıydı tanıdım seni
Aşk dolu gözlerinle öldürdün beni
Ölsem de ayrılamam bırakmam seni
Mağşere gidecektir yeminim benim

-2-

Sen benim kaderimsin benim canımsın
Sen benim unutulmayan her anımsın
Her zaman kalbimdesin kader bağımsın
Anımda silinmeyen alın yazımsın

-3-

Sevenler her nedense ayrılıyorlar
Sevip de ayrılanı kader diyorlar

Sevgiyi tatmayanlar aşkı bilmiyorlar
Mutluluğu kedere terk ediyorlar

BİR GURBET AKŞAMI

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından bir oktav ses genişliğine sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Dörtlü mısralar şeklinde yazılmıştır. Türküdür.

Nazım Şekli: 12’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a

.....b

.....a

.....b

DEĞERLENDİRME

Toplamda yirmi iki ölçüden oluşan eserde 8’lik ve 16’lık notalar yoğunluktadır. Eserin karar sesi “La”dır.

DÜZ DAR A (BURASI ADIYAMAN)

Aziz Çelik

-1-
 Düz dara yar düz dara
 Yar saçını düz dara
 Doksan dokuz yaram var
 Sen açtırdım yüz yara

-2-
 Düzdendir yar düzdendir
 Yan zülûfün düzdendir
 Nice güzeller gördüm
 Hala gönlüm sendedir

Nakarat

Oy aman aman aman
 Burası Adıyaman alem düşman kesilir
 Seni sevdiğim zaman

DÜZ DAR A (BURASI ADIYAMAN)

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Aralığı: Ses aralığı açısından 7(la-sol) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı ana usuldür.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Dörtlük mısralar şeklinde yazılmıştır. Türküdür.

Nazım Şekli: 7’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

“Fa” karar sesli eserde 8’lik ve 16’lık notalar yoğunlukta olarak kullanılmıştır. Eserin geneli ikili ve paralel ikililer kullanılarak yazılmıştır. “Burası Adıyaman”- Aynı eser MESAM ’da Kâhtalı Mıçe adına da kayıtlıdır ama düz dara yar zülfünü düz dara oy aman burası Adıyaman türküsü değildir “Düz Dara” (Burası Adıyaman) bir Aziz Çelik bestesidir.

Bu bölümde eserlerin müzikal yapısı ve dokusu özetle analiz edilmiştir. Halk edebiyatı açısından eserlerin şiir yapılarının hangi kategoride olduğu incelenmiştir. Burada amaç ise; Aziz Çelik’in eserlerinin özetle sınıflandırması yapılarak bilgi aktarılmıştır.

Aziz Çelik Eserlerinin geneline orta temponun ve basit usullerin hakim olduğu gözlemlenmiştir. Türkü ve mani formundaki eserleri yoğunluktadır. Birleşik usullere çok fazla yer vermemiştir. Eserleri genellikle ince saz diye tanımlanan çalgı topluluklarıyla icra edilmektedir. Eser incelemesi yapılan bu ezgilerin birçoğu ulusal sanatçılar tarafından seslendirilmiştir.

Tablo 5. Aziz ÇELİK Eserleri Klasifikasyonu/Sınıflandırması

ESER ADI	USULÜ	SES ARALIĞI	MAKAMI	NAZIM TÜRÜ	ÖLÇÜ SAYISI	NAZIM ŞEKLİ	KARAR SESİ	GENELDE KULLANILAN ARALIKLAR
VESİLE	4/4	SOL-FA	GARİP AYAĞI	Müstezat	14	İKİLİ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
GÜLCAN	2/4	DO-LA	MÜSTEZAT AYAĞI	Mani	6	İKİLİ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
KAYNANA	2/4	SOL-Mİ	MÜSTEZAT AYAĞI	Mani	4	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
GURBET KUŞU	4/4	RE-DO	GARİP AYAĞI	Türkü	29	DÖRTLÜ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN	5/8	LA-RE	BUSELİK MAKAMI	Mani	13	DÖRTLÜ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
BURALISIN SEVEMEM	4/4	LA-SOL	GARİP	Mani	8	İKİLİ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
TANIMAZ OLAYDIM SENİ	4/4	LA-Mİ	MÜSTEZAT AYAĞI	Türkü	12	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
BİR GURBET AKŞAMI	4/4	LA-LA	MÜSTEZAT AYAĞI	Türkü	22	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
DÜZ DARA	4/4	LA-SOL	GARİP AYAĞI	Türkü	9	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR

DEĞERLENDİRME:

Eser incelemesi yapılan dokuz eserden bir tanesinin müstezat, dört tanesinin mani, dört tanesinin de türkü nazım türüyle yazıldığı; karar sesi olarak “La” ve “Re” sesleri kullanıldığı; altı eserde 4/+ lük, iki eserde 2/4 lük ve bir eserde 5/8 lik usül rakamları kullanıldığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir otodidakt olan Aziz Çelik'in Adıyaman halk kültürüne katkılarındaki sonuçlar aşağıda verilmektedir.

4.1. SONUÇ

Tarihi geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan bir coğrafyanın kültürel birikimi yüzlerceyken, TRT repertuarında kayıtlı türkülerinin 12 tane olduğu tespit edilmiştir.

Anonim eser geleneğinin yaygın olduğu halk müziğinde Adıyaman yöresinde anonim eserin kayıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum Adıyaman müziğinin yakın zamanlarda kayıtlar altına alındığını vurgulamaktadır. Adıyamanlı sanatçıları eser katkılarını önemli bir yer tuttuğu ve bu eserlerin bir Adıyaman müzik kültürü temeli oluşturduğu saptanmıştır.

Koreografi, Ritmik uyum, müzik ve kostümleri ile çeşitlilik gösteren Adıyaman halk oyunları katıldığı, festival ve yarışma ve gösterilerde sağladı başarı ile ildeki halk oyunlarına olan ilgiyi arttırmıştır.

Harfhane (Adıyaman), Reyhanî (Mardin) ve Sıra Gecesi (Urfa) gibi müzikli toplantı geleneğinin sürdürüldüğü yörelerde geleneksel müzik tarzının canlı kaldığı ve yöresel özelliklerini koruduğu tespit edilmiştir.

Yöre sanatçılarının müziksel gelişimin etkileyen ve ilk nota öğrenimini gerçekleştiren belediye bandosu çalışmaları yöre müzik kültürüne yeni enstrümanların da katılmasını sağlamıştır.

4.1.1. Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar

Müziyen dostlarının birçoğu hasan Duymaz ile aynı cümleleri kurmaktadır. Müziyen Dostu Hüseyin Hanoî'un Aziz Çelik adı geçince gözlerinin ışıldaması ve dilinden dökülen her hecenin yüreğinde ki Aziz Çelik sevgisi ile yoğrularak dökülmesi Aziz Çelik'in sanat yaşamının yanı sıra çevresiyle de sağlıklı ilişkiler kurduğunun göstergesidir. Günümüzde süregelen bir tartışmadır; “sanatçı mı etkiler toplumu, toplum mu etkiler sanatçıyı?” Bu çalışma en iyi cevaptır aslında bu soruya: “sanatçı özünü aldığı topluma yeni değerler katarak, gelişmesini ve yenileşmesini sağlamasına yardımcı olan bir modeldir.

4.1.1.1. Harfhane Sanatçısı Müziyen Hasan DUYMAZ' ın Aziz ÇELİK' in Sanat Yaşamı Hakkındaki Görüşleri

Harfhane sanatçısı müziyen Hasan Duymazın Aziz Çelik'in Sanat yaşamı hakkındaki görüşleri; “Aziz ağabeyim ile 1975'li yıllarda tanıştık. Halk Eğitim Merkezinde ki müzik çalışmalarımız dostluğumuzu geliştirdi ve birçok çalışmayı birlikte sürdürdük. Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido (keman), M. Nedim İğde (ritim),

Aziz elik (cmb) ve ben (bağlama) bir ekip oluşturup yurt içinde ki Adıyaman gecelerine davet edildik.

Yöremizde bulunan yerel sanatçılarımızın birçoğuna birlikte kaset yaptık. Aziz elik'in Halk Eğitim merkezi bünyesinde açtığı müzik ve folklor çalışmaları bölümünde görev ve yer aldım. Bestelediği eserleri Başta Kâhtalı Mıe olmak üzere bütün yerel sanatçılar tarafından seslendirilmitir.

Aziz elik kendine has üslubu ile Őakacı ve konuşma esnasında ince nanslarda bulunması yönü ile tanınır ve okta sevilir. Esprili, sevecen ve dost canlısıdır. Halk eğitim bünyesinde çalışmalarım Halk eğitime atanmam ile devam etmiştir. Özellikle bu dönemde Aziz elik'i ve sanatçı kimliğini yakından tanıma Őansım oldu.

Adıyaman kültürüne katkıda bulunan keşke Aziz ağabeyimiz gibi yüzler, binler olsaydı Adıyaman geçmişte medeniyetler kavağı olma özelliğini günümüzde de sürdürürdü. Gerek Adıyaman Folkloru alanında ki çalışmaları, gerekse de müzik alanında ki çalışmaları ciddin önemli ve değerlidir. Kendisini yetitirmi ve çevresini de aydınlatmı dostumu, ağabeyimi seviyor ve sayıyorum. Allah ona uzun ömürler versin.”

Yöre sanatçılarının müziksel gelişimini etkileyen ve ilk nota öğrenimini gerçekleştiren belediye bandosu çalışmaları yöre müzik kültürüne yeni enstrümanların da katılmasını sağlamıştır.

4.1.1.2. Adıyamanlı Sanatçılar Sitesi Editörü Mehmet İMİR' in Adıyaman Yöresi ve Aziz ÇELİK Eserleri ile İlgili Söyleşisinden Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar

Çevre illerin müzik kültürünü etkileyen Adıyaman ezgileri kimi zaman ezgi üstüne yazılmış farklı sözlerle kimi zamanda aynı söz üstüne bestelenmiş farklı ezgilerle karşımıza çıkmaktadır. Şüphesiz ki bu durum halk müziğinin genel bir sorunudur. Adıyaman türküleri için birkaç örnek; Gölbaşı'na Vardım Gölleri Çoktur adlı eser Adıyamanlı sanatçı Rağıp Binzet'e aittir. Sadece sözleri değiştirilerek Bu derenin Ardıcından Burcundan adı ile aynı ezgi Sivas yöresinde karşımıza çıkıyor. Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum adlı eser Adıyaman'a ait anonim bir eserdir. Bu eser birçok ilde karşımıza çıkmasının yanı sıra Adıyaman yöresinde derleme çalışmaları yapmayan Mehmet Özbek'in derlemelerinde yer almasıyla dikkat çekmektedir. Ata Vurdum Belleme adlı eser Adıyamanlı sanatçı Sait Hafız'a ait olmasına karşın yöre olarak Şanlıurfa kimi zamanda Malatya diye geçiyor. Tükendi Nakti Ömrüm adlı eser Adıyamanlı sanatçı Mahmut Özçiftçi tarafından aktarılmış Adıyaman yöresine ait bir eserdir ancak kayıtlarda Şanlıurfa görünüyor. Kara Dağın Boz Yılanı adlı eser Adıyaman yöresine ait anonim bir eserdir ancak kayıtlarda Gaziantep görünüyor. Kesin Şu Fırat'ı Bu yıl Akmasın adlı eser Aziz Çelik'e aittir ancak kayıtlarda Malatya diye geçiyor. Aşık sazını döver adlı eser plaklarda Mahmut Özçiftçi olarak kayıtlı olmasına karşın kasetlerde Malatyalı sanatçı Abdullah Papur diye geçiyor. Aziz Çelik'e ait Buralısın Sevemem adlı eseri Mahmut Tuncer'in derlediği Düz Dara Yar Düz Dara adlı eser ile aynı müziğe sahip olması ilgi çekicidir. İstanbul'un Ortasında Beşiktaş adlı eser Mahmut Özçiftçi'nin Çukurova Radyo Arşivinde bulunan ilk 45 plağında yer almış olmasına karşın TRT kayıtlarına göre farklı illere mal edilmiştir. Sevda Diyarından Gelen Yolcu Abdurrahman Filik'e aittir. Eser Mahmut Özçiftçi tarafından Çukurova Radyosunda kaydedilmiştir. Sonrasında ise Çukurova Türküleri kitabında farklı varyasyonlar ile karşımıza çıkmaktadır. Dün mü Buradaydın Bugün mü Geldin adlı eser Adıyamanlı sanatçı Hasan Hüseyin Orhon'a ait iken kayıtlarda Malatya görünmektedir.

4.2 ÖNERİLER

Elde edilen tüm bu sonuçlara göre bir ilin kendi kültürü içinde profilleşme sürecinin uzun olduğu tespit edilmiştir. Bu süreçte sanatçı, araştırmacı ve yazarların titiz olmaları gerekliliğini dağılmış Adıyaman müzik kültürünü inceleyerek gözlemlenmeleri mümkündür. Her eserin hissi ve bıraktığı etki farklı olacağından besteci ve yorumcuların eser sahiplerine karşı duyarlı olması halk müziğinin özünde ki anlayış ile doğru orantılıdır. Bu noktada çalışmanın sonuçlarına göre şu önerilerin sunulması mümkündür; Halk kültürünün dinamik bir yapıya sahip olması sebebi ile saha araştırmaları sıklıkla yapılabilir. Böylece kayıtlar altına alınmış kültür unsurları ile altyapısı güçlü kültürel değerler oluşturulabilir.

Binlerce yıllık bir geçmişi olan Adıyaman iline ait TRT kayıtlarında anonim hiçbir eser bulunmamaktadır. Mevcut eserlerin ise yeni kuşak besteciler tarafından yazılmış olması, yöreye ait kültür öğelerinin önemli bölümlerinin kayıtlar altına alınmadığının, alınanların ise 1954 yılı öncesine kapsayan çalışmalarla sınırlı kaldığı bu araştırma neticesinde belirlenmiştir. Bu bağlamda yapılması gereken benzer alan araştırmalarının sıklıkla yapılması gerekmektedir.

Bu araştırmayı izleyecek bir diğer araştırmada; donanımlı (Türk Halk Müziği alanında uzman araştırmacılar, ses mühendisleri vb.) bir ekip ile müzikal analizleri yapılarak, Adıyaman yöresine ait ancak diğer yörelere kayıtlı görünen anonim eserler tespit edilebilir.

KAYNAKÇA

ADİYAMAN SANATÇILAR(2009), “Besteciler ve Sanatçılar”, Erişim Tarihi: Ağustos 2009, <http://www.adymsanatcilar.com>.

BULGAN, Murat (2004): *Leben und Wirken eines türkischen Volkssängers: Köln Üniversitesi*

ÇELİK, Aziz:18 Haziran 2009 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmeden.

ÇELİK, Aziz:09 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

ÇELİK, Aziz:14 Mayıs 2008 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

DOĞAN, Mehmet Sadık:16 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

DUYMAZ, Hasan: 29 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

EMNALAR, Atıncı: (1998). *Türk Halk Müziği ve Nazariyatı: Ege Üniversitesi Basımevi*

ERDENER, Yıldırım (1982), *Kültür ve Müzik, Kültür ve Turizm Bak. Yayınları*

EVLİYAOĞLU, Sait-BAYKURT, Şerif: *Türk Halk Bilimi, Ankara, Ofset Reprodüksiyon Matbaacılık 1988.*

GAZİMİHAL, Mahmut, *Folklor Postası, İstanbul, 1945, Cilt: 1, s. 11.*

GÖZAYDIN, Nevzat: *Halk Bilimi Ders Notları, 1985 (Basılmamış Teksir)*

GREVE, Martin (2003). *Die Musik der imaginären Türkei. Musik und Musikleben Im Kontext der Migration aus der Türkei in Deutschland (M&P Schriftenreihe für Wissenschaft und Forschung), Metzler-Verlag, Stuttgart/Weimar*

GÜVENÇ, Bozkurt: *İnsan ve Kültür, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1974*

Halkbilimi(2008), “Halk Bilimine Giriş”, Erişim Tarihi: 16/06/2009

<http://halkbilimi.blogspot.com/search/label/Halk%20Bilimi%20nedir%3F>

HALMAN, Talat Sait; “Atatürk’ün Kültür Cumhuriyeti.” Varlık, Sayı: 795 (Aralık 1973) s. 4.

HANOL, Hüseyin: 29 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

HOŞSU, Mustafa (1997). Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı. İzmir: Peker Ambalaj, Kâğıt San. Tic. LTD

İMİR, Mehmet:18 Temmuz 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

KAYMAK, Mansur; THM ve Oyunları Dergisi, Ankara, Kültür Basımevi, 1984

Kenneth S. Goldstein, Sahada Folklor Derleme Metodları, (A. E. Uysal Çevirisi), Ankara, 1977.

KIZILOĞLU, M. Fahrettin; “*Halk Edebiyatı Deyimleri I*”, Türk Dili Dergisi, Ankara, 1962, Sayı: 124, s. 22.

KÖPRÜLÜ, Fuad; Edebiyat Araştırmaları, Ankara, 1966.

Kültür ve Turizm Müdürlüğü(2001), “Kültürel Detaylar”, Erişim Tarihi: 20/06/2009

<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/>

ORANSAY, Gültekin; Türk Halk Ezgilerini Çözümleme Yöntemi, Ankara, TRT Merkez Müzik Dairesi Yayını, 1971.

ÖNALDI, Şenel; Türk Halk Musikisi Ansiklopedisi, İstanbul, 1977.

ÖZBEK, Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

ÖZBEK, Mehmet, Ertuğrul BAYRAKTAR, Muammer SUN, Erdal TUĞCULAR, Burhan ÖNDER; Türk Halk Müziği Çalgı Bilgisi, TC Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1989.

ÖZTUNA, Yılmaz; Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II, Kültür Bakanlığı/ 1163, Kültür Eserleri Dizisi, s 149, Ankara Başbakanlık Basımevi, 1990.

Paul Saintyves, Folklor El Kitabı, Çev: Bilal Aziz YANIKOĞLU, İstanbul, 1951.

Reinhard, Kurt und Ursula(1984).Musik der Türkei, Band 1:Die Kunstmusik (Taschenbücher für Musikwissenschaft;95).Wilhelmshaven.

SARISÖZEN, Muzaffer; THM Usulleri, Ankara, Resimli Posta Matbaası, 1962.

SAY, Ahmet,(1992) Müzik Ansiklopedisi. Ankara: Başkent Yayınevi.

SÖZER, Vural; Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi I-II, İstanbul, Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, 1986.

SUN, Muammer; Türkiye'nin Kültür- Müzik- Tiyatro Sorunları, Ankara, Ajans Türk Kültür Yayınları: 2, 1969.

TAN, Nail,(1985).Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler, İstanbul: Halk Kültürü Yayınları.

TDK Türkçe Sözlük, C. 1, Yeni Baskı, Ankara, 1998.

TURHAN, Salih, K.DÖKMETAŞ, L.ÇELİK(1996) Notalarıyla Türkülerimiz ve Hikâyeleri. Ankara: Cem Ofset.

TÜFEKÇİ, Nida; “*Muzaffer Sarisözen*”, Folklor, Halk Bilimi Dergisi, Ekim- Aralık 1984, c. 4, s. 4- 34.

TÜRKMEN, Fikret; Sahada Folklor Derleme Teknikleri, İzmir, 1988- 1989.

UÇAN, Ali; Müzik Eğitimi, Ankara, Kurtuluş Matbaacılık, 1994.

UÇAN, Ali, Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü, Ankara, 2000, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir; Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları, Ankara, 1971.

DİSKOGRAFI

Adıyaman Yöresi Halk Oyunları (1998- 1999) Ozan Stüdyo Ses Kayıtları

Ulusal Sanatçılar Tarafından Seslendirilmiş Aziz ÇELİK Eserleri

Harfhane Sanatçısı Hüseyin HANOL'un Seslendirmiş Olduğu Abdurrahman FİLİK Bestesi

Aziz ÇELİK'in Basgitarla Seslendirdiği Eseri.

Hasan EKİNCİ, Bir Yandan Ağıtlar Yakın, Diyar Müzik Yapım.

Mehmet SESKE, Beni Dertten Derde Saldın, Midas Plak ve Kasateçilik.

Ali MİLLİ, Karlı Dağlara, Kılıç Film Müzik Yapım

Mehmet SESKE, Türkmen Gelini, Midas Plak ve Kasetçilik.

Hamit ÇELİK, Bir Ay Doğdu, Stüdyo Ozan.

Kahtalı Mıçı, Gurbet Kuşu, Raks.

Mahmut ÖZÇİFTÇİ, Hiç Ağlama Kara Gözlüm, Kılıç Film Müzik Yapım.

Neşecik (Neşe YILMAZ/ ZARA), Eyvahlar Olsun, Çağdaş Plak ve Kasetçilik.

Mahmut ÇETİNKAYA, (1978) İki Dağın Arasında Kalmışam (Adıyaman Sanatçılar Sitesi, Hazırlayan; Mehmet İmir: Bora.

Zeynel TANRIVERDİ, Adıyaman Harfhane Sıra Geceleri I, Kılıç Müzik Film Yapım)

M. Sadık Doğan'ın Beste ve Seslendirmesini Yaptığı Abdurrahman FİLİK eseri; Dilek Ağacı, (Adıyaman Sanatçılar Sitesi)

Kamuran AKKOR, Benim İçin Üzülme (Ali Tekintüre Bestesi), Aynı eser Günümüzde Funda Arar Tarafından Seslendirilmiştir.

Emel SAYIN, Tanrım Beni Baştan Yarat, (Ali Tekintüre Bestesi), Türk Fimi Müzikleri II, 2006, Yavuz & Burç Plakçılık

EKLER

Ulusal Anlamda MESAM Onaylı Aziz ÇELİK Eserleri

Ek: 1

25-AUG-2003 13:13 MESAM P.08

N° 14002

T. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ: DAMA ÇIKMA UŞURSUN: SÖZ VE MÜZİKİ AZİZ ÇELİK, 8 Altın
Sayı 1 Beste tarihi 1971/ADİYAMAN

DAMA ÇIKMA UŞURSUN
GÜZELLİKİMEN MENŞURSUN YANIKI GELSE ÖĞÜZEL 17 KASIM 1986
BİR SENİ CİNDAN SEVDİM
DEME KI UNUTURSUN YANIKI GELSE ÖĞÜZEL

DAMA ÇIKMIŞ BİR GÜZEL
KENDİ GÜLÜNDEN GÜZEL SENİ DE SEVSE ÖĞÜZEL
MULUFIGIRI TEL TEL OLMUŞ
BİR FİDANA BENZER YANIKI GELSE BİR GÜZEL

DAMA ÇIKMA ÇÖRÜLER
BİRİ CİNDAN VURURLAR BENİDE SEVSE O GÜZEL
SINDA BİR ALAHEK
SENİ BENDEN ALIRLAR YANIKI GELSE ÖĞÜZEL.

Söz ve Müzik Aziz ÇELİK.

İç bu bestenin Aziz ÇELİK Tarafında Bestelenen DAMA ÇIKMA UŞURSUN Halk Müziği türünde ve zamanında Aziz ÇELİK'e ait olduğunu ve bir suretinde NOTERİMİZDE Saklıyaktığı bir suretinde de bestecisi Aziz ÇELİK'e verildiğini NOTERİMİZCE Onaylanmıştır.

AZİZ ÇELİK

İçbu işin yapılması a' tındaki imzaların gerçeğe ve hüviyeti ibraz ettiği Adıyaman il müf. idaresinden verilmiş 20.8.1980 tarih ve 39016 nolu ve il müf. idaresine göre Adıyaman merkez 2. yulda menkul mülk defterine kayıtlı ve bu defterde kayıtlı olan Ali ÇELİK, 1947 doğumlu Aziz ÇELİK'e ait olup hususların, dairede imzalediğini onaylanmıştır. 17.11.1986

3/0

Adıyaman 2. Noteri
Mehmet Yaman

Ek: 2

25-AUG-2009 13:28 MESFM P.14

F. C.
SİYAMAN NOTERLİK
Sayı 1

№06220

BİR GÜRBET AKŞAMI (HİCAZ) SÖZ VE MÜZİĞİ AZİZ ÇELİK'E AİTTİR.

BİR GÜRBET AKŞAMI 14. EYLÜL, 1981

BİR GÜRBET AKŞAMIYDI TANIDIM SENİ AZİZ ÇELİK.
AŞK DOLU GÖZLERİLE ÖLDÜRDÜN BENİ
ÖLSEMDE AYRILAMAM BIRAKMAN SENİ
MAHSERE GİDECEKTİR YEMİNİM BENİM
SEN BENİM KADERİMSİN BENİM ÇARİMSİN
SEN BENİM UNUTULMAYAN HER ANIMSİN
HER ZAMAN KALBİMESEN KADER BAĞIMSİN
ANIMDA SİLİNMESİNE ANIM YAZIHSİN
SEVE NLER HER NEDENSE AYRILIYORLAR
SEVİPTE AYRILANA KADER DİYORLAR
SEVGİYİ TATAMAYAN AŞKI BİLMİYORLAR
MUTLALUCUĞUNA KADERE TERK EDİYORLAR.

(NAKARAT)

Bir gurbet Akşamı şarkısının Söz ve Müziği Aziz ÇELİK'e Ait olduğuna bir suretinde sairinde ekleterek tasdikli bir suretinde İlgili- z ÇELİK'e verildiğini Onayladım. Sıradoküvyüz seksen iki nisan 7/4/1982.

Kıymetli Kâğıt Beden
Tektan Tehell Edilmiş.

Adıyaman Noteri
Hüseyin TÜLAY.

27 Nisan 1982

Harç ve Damga Vergisi
Makden Alınmıştır.

Ek: 3

25-AUG-2009 13:15 MEGAM P.10

NO6223

FIRAT SÖZ VE İZETİGİ AZİZ ÇELİK, B
AİTTİR

KESİN SU FİRATI BUYIL AKMASIN
ETRAPINA TASIYI YAKIP YIKMASIN
TALİHSİZ BABAMI ALIP GİTMESİN
BİRİCİK YAVRULARI YETİM ETMESİN

(NAKARAT) OY AMAN FIRAT TALİHSİZ PİRAT HAYİNSİN PİRAT DERTLİYİM FİRAT
TALİHSİZ BABAMI SUDA YITİRDİM (TARİHİ)
ZALİM PİRAT BİZE ÖLÜM ÇETİRDİN 1.3.1978
TAŞIMI TOPRAĞIMI ALIP ÇÖTÜRDÜM
YIKTIM OCAĞIMI BENİ BİTİRDİN UZUMHAVA AZİZ ÇELİK, B AİTTİR.

İşbu Bestede Aziz ÇELİK tarafında yapılan kesin su firatı uzum
have imzalarında Aziz ÇELİK'e ait olduğunu ve bir suretinin deiresinde sak-
lanarak testikli bir suretininde ilgili Aziz ÇELİK'e verildiğini Onay-
adım.İşn dokuzüç sekisen iki nisan ayının yedinci GÜNÜ.7/4/1982.

Kıymetli Kâğıt Beden
Mekten Tahell Edilmiştir.

Adıyaman Notarı
Hüseyin TUBAY

27 Nisan 1982

Notary Seal: NOTER

Notary Seal: Adıyaman Notarı Hüseyin TUBAY

Notary Seal: Mery ve Benige Vergisi Makden A'ınmıştır.

Ek: 4

25-AUG-2009 13:29 MESAM P.20

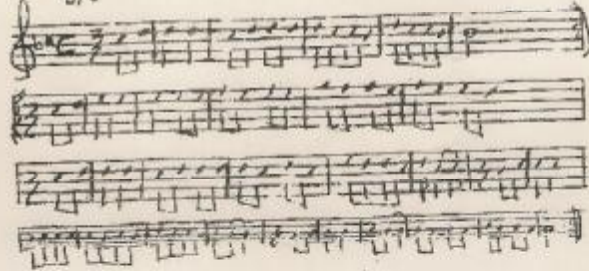

NO: 5185
13 NISAN 1987

ADYAMAN 2. NÜMERLİ EYVAN HAKKINDA ADYAMAN AĞA VE GELİNİN İZİNİ ALIŞTIRAN VE BİRLEŞTİRİLMİŞ ÇELİK.
SOSYAL VE MÜZİKALİ ÇELİK.

(NAKARAT) EYVANISA VARDIM EYVANI ÇAMUR.
OPASINA VARDIM ELLERİ HAMUR.
UYKUDA UYANMIŞ ÇOÇUKLARI MAMUR.
BİRÜNDE GÖRMEDİM BÖYLE GELİNİ
GELİNİ GELİNİN GELİNİ
YEREM OLDUM AŞA GEL ÖZ HALİMİ
İFİK KÖYNEK GİYMİŞ AYNA BİZİNDE
SIRALI BENLERİ OMAK YÜZÜNDE
SEYEM DEDİM YAZ GEÇMİYOR NAZINDAN
(NAKARAT)
EYVANINDA RENK RENK ÇİÇEK KOKUYOR
AĞA AŞAĞI ŞU SAĞIRIMI YAKIYOR
KARA SEYDA HIÇ AKLINDAN ÇIKMIYOR
(NAKARAT)

Adıyaman İline Bağlı Terzih Eski KANTA İpeşine İkonet eden Hasanada Oğluna kız iste-
meye gider Eski Adetlerimizde Kız ile Oğlan Evleninceye kadar biri birini görmeydi ve Kız-
ile ağlanın büyüklükleri isteği ile evlenirdi. Kızın Hasanada oğluna kız ister ve gelin-
getirir, Oğlunda, çok çirkimle kısa layık görmeydi, kızın güzelliği dillere destan olur. Kızın
kızkenliğinde hanımın Babasına bile göstermez, Hasanada kendisine bir azap tutar, Azapı koyun-
ca fakiri ve delikanlısı, Ağanın eğlu evde yalın Azaba Çöle ekmeç götürmesi için eve gider-
ve Gelinin Hamur yeğurduğunu güzer ve birbirine aşık olurlar Ağa bu işin farkına varır azapı
kovar eğlen ancak sevgisini Sörs ve müzikle iletir, ağa bundan kurtulmak için azapını ödurur-
Gelin i as İntihar eder, Oğlunda Ölmeyden önce ağa gelini kendisine mal olmayacağını biliyer-
miş ve veren derdine gülmeye ve Hasanada tarafından ödurulmuş bu gerçek bir olaydır ASİS ÇELİK
ta. İfade yalınlarımızda, 1980 tarihinde Adıyaman Ağa ve Gelininin evliliği ibres
1980 tarihinde Adıyaman Ağa ve Gelininin evliliği ibres tarih ve 19016 numaralı
Adıyaman nüfus idaresinden verilmiş 20.8.1980 tarih ve 19016 numaralı ibres
nüfus kaydının göre Adıyaman market kayıtlık mektubunu ibres ve ibres
Ali oğlu, 1947 doğumlu ASİS ÇELİK'e ait olup mektubunu ibres ve ibres
ibres onayları. 13.4.1987 ibres ve ibres
S/6

Adıyaman 2. Noteri
Mehmet Yaman

Ek: 5

ELVEDA

Söz Akif Aziz ÇELİK

Disiplinli Saniye yolları.
Tutkulu kalınlıkla pibem yarı.
Suyukta yet yarımla.
Lacık etme kısıp geyim pımbır.

Akıllıkla mahkum oluyorum.
Sensizlikten ben kendimi Unutuyorum
ehnat olma böyle Saniye.
Yollar pımbır Saniye mail kalımlarım.

Artık Sana elveda
Tık elveda bir insanın elveda
Saniye ben elveda oluyorum
Bütün Saniye'ler kınarı elveda.

Adıyaman KOTERİ
HÜSEYİN TABAY.
Ezgi ve Derman Vergilisi
Mekuru Akademiye.

27 Nisan 1982

Kıymetli Kültür Bakanlığı
Eskişehir Tabanlı Edilmiştir

27 Nisan 1982

NOT = POP Müziği
İngiltere ve beraberinde
Festival müzik yarışmasında
Birincilik ödülüne aldım

P. 84

MESRM

25-AUG-2009 12:09

Ek: 6

25-AUG-2009 13:05 MESRM P.02

MESAM Telif Hakları Servisini/İSTANBUL.

T. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ
Sayı 1

Nº 05 123

BURALISIN SEVEMEN.

BURALISIN SEVEMEN YALVAREANDA OIEMEN
VURURLAR İKİMİZİ ÇUKANINA OIEMEN.

SOZ VE MÜZİĞİ, AZİZ ÇELİK
B. TARİHİ 1976:

(HAKARAT) OY ANAMA ANAN ANAN DUMASE ADIYEMAN
ÇAKIK SAPA PREDADIR ENNİ SEVDİĞİN SAKAN

BİN YAK SEVDİM KALEDE AYRI DÜŞTÜN LALANDE
KILNE AYTRDI BİZİ NEYRET SEVİN ALEMDE.

SOZ VE MÜZİĞİ, AZİZ ÇELİK.

ONAYLAMA ŞERHİ:

İş bu beste altındaki insanın Şahıs ve Hukiyeti Adıyaman Müfesa İdaresinden-
verilmiş 1.7.1967.Tarih ve 5274.Nusaralı RMFda ÜMecanına göre Adıyaman Kayalık Mah.
7-1.Hanede kayıtlı AZİZ ÇELİK'e ait olup Hukurunda İmzabadağın onaylarım.

Adıyaman 2. NOTERİ
Mehmet YAKAN.

Üzpinar Kasetçilik tarafında Kartalı MIÇI,ın
yapmış olduğu Buralisin sevensen kaseti, izinsiz okuduğunu
ve ayrıca bu eserin bana ait olduğunu bile yazmadıklarını
ve bu nedenle gereğinin yapılmasını arz ederim.

KARTALI MIÇI, Buralisin sevensen
ÜZPINAR KASETÇİLİK
İ.M.Ş.Ş.Çi. Blok-5210
Tel.5261025.ÜNKAPANI/İSTANBUL.

Ek: 7

25-AUG-2009 13:26

MESM

P.18

TARIMAZ OLAYTIM SENİ (HİÇKİM) BİR VƏ MÜRİDİ AZİZ QELİK
MİTTİB.1972

TARIMAZ OLAYTIM SENİ 1.8.1972.
AZİZ QELİK AİT

SEN KİMLİKİNİZ YARARINIZ
SEN HƏSİ HİÇ KİMİN
NE MURİDİN VƏ MURİDİ
ARTIK LAZIM GƏLMƏZ
TARIMAZ OLAYTIM SENİ
SƏNİN RƏHİMİNİ BƏKƏM
NƏ UMUDUN VƏ MURİDİN
SEVMƏMİN YALNIZ

MİTTİB.1972.
AZİZ QELİK AİT

Tarimaz olaydım seni lərki həftəsində Aziz Qelik'e Ait olduğunu və bir-
rətinin süretində unlaşaraq təstəklə bir surətində ilgiləli Aziz Qelik
əvətiridən anlaşıldı. Bu dəfəyəlik nəzər İki Nisan, //4, 1982.

Qiyamət Kəfə Bədən
Məktəb Təhət Edimlər

27 Nisan 1982

Adıyənət Həzər
MURAT TURAY.

Əziz və Əzizlər Vəzifəsi
Məktəb Təhət Edimlər

Ek: 8

25-AUG-2009 13:17

MESAM

P.12

T. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ
Sayı :

№ 05 123

GÜLCAN

SÖZ VE MÜZİK: AZİZ ÇELİK.

KİNA YANMIŞ ELİNE ŞAL BAĞLAMIS BİLİNE
SEN BENİM SEVDİĞİMSİN KURBAN OLAM DİLİNE
----- (NAKARAT) -----

(NAKARAT) LE LE LE LE LE GÜL CANEY BU CAN SANA KURBANEY
KANA GÖZE HAYRANEY SEV BENİ CAN HAYRANEY
----- (NAKARAT) -----

GÖNÜL VERDİM GÜLCANA UPUCUK VERDİ BANA
BENİ ÇOK SEVİYORUM NE OLUR GELSEN BANA
----- (NAKARAT) -----

SÖZ VE MÜZİK: AZİZ ÇELİK.

ONAYLAMA ŞERHİ:

İç bu beste altındaki izlenen Şahis ve Hükümeti Adıyaman Nüfus İdaresinden
verilmiş 1.7.1987.Tarih ve 5274.Numaralı Nüfus Cüzdanına göre Adıyaman Kayalık Mah.
7-1.Hanede kayıtlı AZİZ ÇELİK'e ait olup Huzurunda İnzaladığını onaylarım.

S/Ö.

Adıyaman 2.NOTERİ
Mehmet. YANAN.

Ek: 9

25-AUG-2009 13:31 MESAM P.22

23 OCAK 1999

VESİLE Şiir ve Müziği: Azize ÇELİK.

ÇAĞIRSAM BELİRTMİŞİM AYIRIM BİLMEYİŞİM
YALVARIRIM SEVGİLİM ÜPÜCÜK VERİMEYİŞİM

(KARAFAT)
AH LE VESİ VESİLE SEVİYOM BİLE BİLE
SU KUÇUÇUK DÜNYAMDA BENİ DEĞİŞMİR GÜLE

RAK AKKINI SEN ÇALDIN BENİ NE HALE KOYDUN
ÇOK ZALİMİN SEVGİLİM YÜRÜME BAKMAZ OYDUN.

ŞİİR VE MÜZİĞİ
AZİZE ÇELİK, E. AITTIR.

ŞAYLARA BENLİ
İş bu Şeyde altındaki İsmimin Çelik ve Müziyeti Adıyaman Nüfus İdaresinde-
verilmiş 1.7.1987 Tarih ve 5274 Numaralı Nüfus Cüzdanına göre Adıyaman Kayalık Mah.
97-1.Honorsız kayıtlı AZİZE ÇELİK'e ait Ulus Huzurunda İstediklerini onaylarım.
S/0 Adıyaman 2.NOTERİ
Mehmet YAKAR

Ek: 10

25-AUG-2009 13:22 MESFM P.16

000934

GURBET KUŞU
Söz: M. Azis Çelik.

Bir gurbet kışı gibi.
Yen çok unkları kondur,
Sevginin sevesi terkten,
Seni çok sevdiğim aldırı.

Bir gurbet, bulduğun,
Sen için bulunduğum kaytın,
Bey birini (aynı) buldun,
Nispeti her şair ağlın.

Bedel, sevgilerin aydın,
Sözün her şair karanlık,
Sen için kıldın sevgi,
Sevgi guller aldın.

Her ik sandı, yar olman.
Gürbete sen, sana karanlık,
Sen bu sevgilerin aldığın,
Gürbete, her şair yandı.

Her şair yandı.

Karışan yazılıp tasdikli ise için getirilen bu **Mekturat** makamında dört dördünlük GURBET KUŞU isimli hisse-şarıkta her ve müziği kendisine yani Azis Çelik'e ait olduğunu beyan eden "Gurbet Kuruğu gibi. Sen çok unklara kondur" hürisi şarıkta bulunur. Sözler şerki ve gamin bir nüshasının da ilgilisi Azis Çelik'e verildiğini tasdik ederim. Binokuruzdayetmiş baş başat ayının onuncu günü, 10.2.1975

NOTER
Adıyaman Noteri
Rıdvan Yıldırım

Ek: 11

Aziz Çelik'in "Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur" adlı eseri ile TRT'den aldığı ödül

Ek: 12

Belediye Adıyaman Bandosu

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu

Belediye Adıyaman, 1973 yılında kurulmuş bir müzik topluluğudur. Kuruluşunda 15 kişi yer almış ve ilk başkanı Mehmet Çelik'tir. Bandanın kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

YIL 1973

GENAZE MARSİ YERİNE ÇİFTTELİ ÇALMIŞLAR

Belediye Adıyaman Bandosu

Belediye Adıyaman Bandosu, 1973 yılında kurulmuş bir müzik topluluğudur. Kuruluşunda 15 kişi yer almış ve ilk başkanı Mehmet Çelik'tir.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu

Belediye Adıyaman Bandosu, 1973 yılında kurulmuş bir müzik topluluğudur. Kuruluşunda 15 kişi yer almış ve ilk başkanı Mehmet Çelik'tir.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu

Belediye Adıyaman Bandosu, 1973 yılında kurulmuş bir müzik topluluğudur. Kuruluşunda 15 kişi yer almış ve ilk başkanı Mehmet Çelik'tir.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf.

Bandocuların anıları

Mehmet Çelik
"1973 yılında Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf."

İsmail Arslan
"Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf."

Hakkı Çelik
"Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf."

Nazım Siner
"Belediye Adıyaman Bandosu'nun kuruluşuna ilişkin bir fotoğraf."

52

53

Ek: 13

Hasan DUYMAZ Evrensel Gazetesi RÖportajı

EVRENSEL

kültür-sanat

Adıyaman dipsiz sokak gibi

Beynelmilî filminde de bando ekibinde yer alan Hasan Duymaz, Adıyamanlı bir müzisyen

Derya Karagözü

Hasan Duymaz Adıyamanlı sanatçılardan, aynı zamanda Beynelmilî filmdeki görevlerinden dolayı birçok etabın kahramanı. Duymaz ile müzik hayatı, Beynelmilî filmle başlayan, gelecekte televizyon programları ve Adıyaman müziği ile sonuçlanıyor.

Beynelmilî filmde nasıl oldu?
1975 Adıyamanlı müzisyen. Üç yıl Adıyaman'da kaldım. KURTULUŞ'un albümü üzerinde benimle bir toplantı oldu. Doğruca yazdığım, güzelliğide anımsamı hatırlıyorum. 8 tane bütçedeki paraya ihtiyacım vardı. Bu arada, benim için olduğu bir ortamda buldular. İlerlemesi için düşünmeye başladık. Çünkü, ilçe ve üniversite dışında çalışmam. Üç yıl Halk Sitem buja olmak üzere birkaç burunla müzik yapıyorum. Halkın Genişli İhtiyaçlarında uygun olanı çalışmam gerekiyor.

Bir gece Adıyaman müziği bir yön verildi. Ben de ilk olarak 787 Diyarbakır Adıyamanlı Cazaları Gölün programında yaptık. Çıdan sonra aynı yöne doğru gittik. Benim amacım da yöne doğru ilerlemekti. Onları yazdık, bugün de öyle.

Adıyamanlı bando grubu oluşturdunuz. Adıyamanlı bando grubu nasıl oluştu?
Adıyamanlı bando grubu nasıl oluştu?

Gerektiğinde görevleri yerine getirecektik. İhtiyaçlarımızı karşılamak için, yeni halde bütün müzik çalmak istiyorduk. Adıyamanlı bando grubu nasıl oluştu? Ben Süreyya Çelebi ile beraber müzik eğitimi, yeni bir müzik çalmak istiyorduk. Şimdi de burada o zaman, 12 Eylül'den sonra doğru çalmak istiyorduk.

Bandanın amacı nedir?
Bandanın amacı nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Bandanın geleceği nedir?
Bandanın geleceği nedir? Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor. Müzik eğitimi vermek. Bu parçaları dinlediğinde bir fikir oluşuyor.

Aziz ÇELİK

M. Sadık Doğan, Aziz elik, Hüseyin Hanol(soldan sağa doğru sıra ile)

Hüseyin Hanol, Aziz Çelik

